

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 27^{ον} | ΑΘΗΝΑΙ | — 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1913 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1033

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Μία καρδιά ποῦ ἔπαλλε διὰ τὴν Ἑλλάδα ὅλην καὶ ποῦ ἐχωροῦσε μέσῃ τῆς τὸν Ἑλληνισμόν ὁλόκληρον, ἔπαυσε νὰ πάλλῃ ἀπὸ προχθές. Μία καρδιά εὐγενική, μεγάλη, ὠραία, γεμάτη ἀγάπην καὶ τρυφερότητα καὶ στοργὴν ἐνεκρώθη διὰ παντός. Μία καρδιά βασιλική, ὄχι διότι ἀνήκεν εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ διότι ἐνέκλειε τὰ αἰσθήματα τῶν μυθικῶν βασιλέων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς διεπεράσθη ἀπὸ δολοφόνου σφαίραν, ἀδικὸν θῦμα τῆς μοίρας τῆς τυφλῆς.

Ὁ Κόδρος ἐπιθυμῶν νὰ σώσῃ τὰς Ἀθήνας μετεμφιέσθη εἰς ἀπλοῦν ἐργάτην διὰ νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν κακὴν μοῖραν, ἡ ὁποία ἐζήτει βασιλικὸν θῦμα διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος δικηκρύπτων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅτι δὲν θὰ ἔφευγεν εἰμὴ νεκρὸς ἀπὸ αὐτῆν, φθάνει εἰς τὸ ὕψος τῆς αὐτοθυσίας ἑνὸς Κόδρου, φρουρὸς ἀκοίμητος τῶν δικαίων τῆς φυλῆς καὶ ὑπερασπιστῆς τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Μέγας Υἱὸς του κατέλαβε.

Καὶ φεύγων σήμερον πραγματικῶς νεκρὸς ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, τῆς ὁποίας τὸ χῶμα ἐβάφη μετὸ αἷμα του, γίνεται ὁ νεώτερος Κόδρος εἰς τὸν ὅποιον ἡ μοῖρα ἡ κακὴ, ἡ ὁποία πάντοτε εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐφθόνησε τὴν δόξαν, ἔστειλε μετὸ βόλι ἑνὸς πρᾶφρονος τὸν θάνατον.

Ἡ νίκη καὶ ὁ θρίαμβος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπληρώθη πάντοτε μετὸ τὴν ζωὴν τῶν μεγάλων καὶ τῶν ἐκλεκτοτέρων τέκνων τῆς. Ὅσον καὶ ἂν ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τὴν θρησκείαν τῶν παλαιῶν, ὅσον καὶ ἂν λατρεύωμεν σήμερον τὸν ὠραῖον θεὸν τῆς ἀγάπης, ὅμως πληρώνομεν ἀκόμη κάθε ἀνάστασιν καὶ κάθε χαρὰν μετὸν φόρον τοῦ αἵματος τῶν ἐκλεκτῶν μας.

Ἡ χαρὰ τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας ἐπληρώθη εὐθὺς ἀμέσως μετὸ αἷμα τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τῆς σημερινῆς μας ἀναστάσεως πληρώνεται μετὸ αἷμα τοῦ πρώτου καὶ ὑπερτάτου Ἑλληνος πολίτου.

Οἱ θεοὶ τοῦ παρελθόντος ποῦ ἐζήτουν τὸν φόρον τοῦ αἵματος διὰ κάθε μεγάλην νίκην

της φυλής, δὲν ἀπέθαναν λοιπὸν ἀκόμη. Εἶναι πολὺ κοντὰ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ὁ Ὀλύμπος, ὥστε εἰς τὸν σημερινὸν θρίαμβον τῆς φυλής καὶ εἰς τὰς νίκας τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων νὰ ἔμειναν ἀμέτοχοι καὶ ἀδιάφοροι. Ὁ Ἄρης ἐνεσαρκώθη ἄλλην μίαν φορὰν ἀκόμη εἰς τὸν Στρατάρχην τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων καὶ ἡ νίκη θριαμβεύουσα ἐστεφάνωσε τὸ ἔργον του. Ἄλλ' ἀμείλικτοι σήμερον ὡς καὶ ἄλλοτε οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου δὲν ἠρέσθησαν εἰς τὸ γυθὲν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν αἱμάτων ἀνδρείων.

Οἱ θεοὶ ἐφθόνησαν καὶ φθονοῦν πάντοτε τὴν εὐτυχίαν τῶν θνητῶν. Οἱ ἱερεῖς καὶ αἱ Πυθίαι ποῦ ἐξηγοῦσαν ἄλλοτε τὰς σκληρὰς ἀπικτησεις τῶν θεῶν μὲ τὰς αἱματηρὰς ἐκατόμβας καὶ τὰς θυσίας τῆς ζωῆς τῶν ἀθῶν, θὰ ἤμποροῦσαν μόνοι σήμερον νὰ μᾶς πείσουν

ὅτι ὁ βασιλεὺς Γεώργιος δὲν ἐδολοφονήθη ἀπὸ ἓνα παράφρονον ἀλήτην, ἀλλ' ἔπεσε θύμα εἰς τὸ θυσιαστήριον τῆς πατρίδος, ἐξιλεώσας τοὺς θεοὺς διὰ τὴν μεγάλην δόξαν τῆς καὶ διὰ τὴν ἀποκτηθεῖσαν ἐλευθερίαν τῶν ὑποδούλων τέκνων τῆς.

Ἄς ὑποταχθῶμεν λοιπὸν εἰς τὴν σκληρὰν αἱματηρὰν θυσίαν καὶ ἄς καταθέσωμεν πρὸ τοῦ μεγάλου νεκροῦ ὄλας τὰς δάφνας καὶ ὄλας τὰ τρόπαια τῶν ἀνδρείων μας. Ἄς ὀρκισθῶμεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἐνδόξου καὶ τιμημένου θύματος, ὅτι θὰ ἀποδώσωμεν εἰς ἀγάπην, ἀφοσίωσιν καὶ πειθαρχίαν πρὸς τὸν νέον βασιλέα, τὸν δοξασμένον νικητὴν, ποῦ τὸσον πικρὰ πληρώνει τὴν νίκην του, τὴν τιμὴν τῆς ἀτιμῆτου θυσίας τῆς ζωῆς τοῦ ἀγαπημένου πατρὸς του.

Ἄς μοιρασθῶμεν ὅλοι τὸν βερὺν πόνον τῆς

ΕΡΧΕΤΑΙ

ψυχῆς Ἐκείνης, ἡ ὁποία ὑπῆρξε πάντοτε ἡ μεγάλη καὶ ἀγαθὴ καὶ παρήγορος τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν δυστυχῶν μας, ἡ τιμημένη σύντροφος τοῦ βασιλέως μας, ἡ ὑπέροχος Ἑλληνὶς μητέρα εἰς τὴν γενναίαν ψυχὴν τῆς ὁποίας ὀφείλομεν τὸν μεγάλον Κωνσταντῖνον μας.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΣΤΟ ΓΛΥΚΟ ΜΑΣ ΒΑΣΙΛΙΑ

Ἄγρια λύπη μᾶς σκεπάζει,
μᾶς μαυρίζει τὴ χαρὰ.
Καὶ τῆς δάφνης μας τῆς γέρνει
ἡ μεγάλη ἡ συμφορά.

Κολασμένη βασκανία!
Φθόνου ἀνήμερη ματιὰ
μᾶς σκοτώνει τὸν Πατέρα,
τὸ γλυκό μας Βασιλιά.

Μέσ' στήν πόλι τ' Αἰ Δημήτρη
στέκει ἀκοίμητος φρουρός,
ποῦ τοῦ χάρισε ἡ Νίκη
καὶ ὁ δαφνόστεφος του γυζός.

Τ' ἄγιο αἷμά του τῆς δίνει
καὶ ἄλλο χρῶμα Ἑλληνικό,
τὸ στεφάνι ποῦ σιολίζει
μέτωπο μαρτυρικό.

Στρατιώτης τῆς Παιριδας,
καὶ σὶδὸ σύνθημα πιστός.
Προχωρεῖτε. Ἑλληνας, κράζει,
ἐγὼ μένω ἐδῶ Φρουρός.

Τοῦ πρωτότοκου τοῦ γυζοῦ σου
θρήνει, Ἑλλάδα, τὸ χαμό.
Καὶ στῆς φθονερῆς τῆς μοίρας
μπροστὰ σκύψε τὸ γραφτό.

6 Μαρτίου 1913

ΑΙΚ. Β. ΚΑΤΕΥΦΟΥ

Ἔρχεται ὁ κλειδοκράτορας σὶὰ προῖτά του λημέρια!
Κρατεῖ τοῦ Κάστρου τὰ κλειδιά καὶ μὲ τὰ δυὸ του χέρια
καὶ φαίνεται ὡς νὰ μιλῇ τὸ ἀμύλητό του στόμα:
— «Σκάψτε βαθειά, πολὺ βαθειά τὸ λάκκο μου σὶὸ χῶμα
καὶ βάλτε πλάκα ἀσήκοτη σὶὸ νεκρικό κλιῖο
μὴν ἐρῆθῃ κλέφτης δολερὸς καὶ τὰ κλειδιά μου πάρη.
Καὶ σὺ, Ρήγα καὶ σπλάχνο μου καὶ δόξα μου περὶσσια,
ἐφύτρεψε μὲ τὰ χέρια σου ψυλὰ δύο κυπαρίσσια.
Ὅσο διαβαίνουν οἱ καιροὶ καὶ ὅσο περνοῦν οἱ χρόνοι,
κατὰ νὰ βγαίῃ ἡ ἀγάπη μου καὶ νὰ σὲ χαμαρώνη,
σὶ' ἄλλο νὰ βγαίῃ ὁ πόθος μου γίγαντας ὡς ἐσένα
καὶ ἀγροθωρῶντας τὰ νησιά τ' ἀφροστεφανωμένα
καὶ ἐλεύθερη ἀντικρύζοντας τὴν κάθε σκλάβη χώρα
νὰ βλέπῃ τὴν Ἁγία Σοφία προσημένοντας τὴν ὄρα».

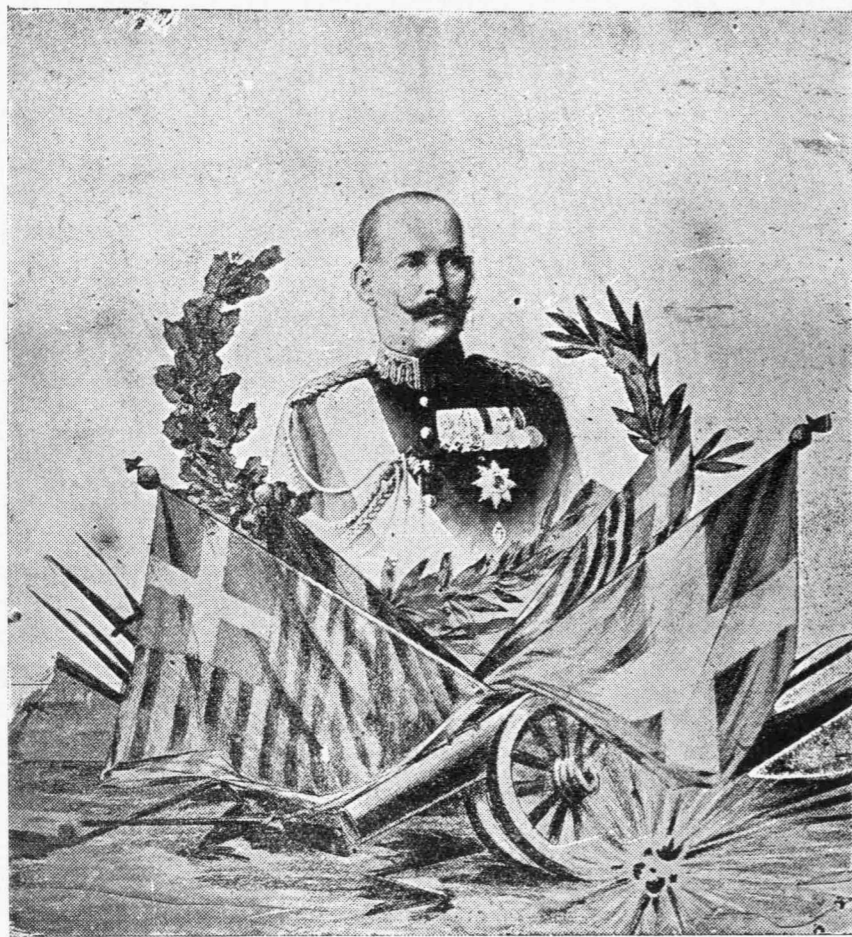
(«Ἔστια»)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ὡς ἀπλοῦς πολίτης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΒ'.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΠΕΘΑΝΕ! ΖΗΤΩ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ!

Ο Βασιλεύς απέθανε! Ζήτω ο Βασιλεύς! Οί νεκροί όσον μεγάλοι όσον αγαπητοί, όσον ύπεροχοί και άν είναι κάμουν θέσιν πάντοτε εις τούς ζωντανούς. Εις τήν γήν είναι μετρημένη ή θέσις τήν όποιαν κατέχουν οί μεγάλοι οί διοικούντες τά έθνη και τούς λαούς.

Εις τήν μικράν Ελλάδα ή θέσις αυτή κατείχετο με τιμήν και αγάπην από τόν βασιλέα Γεώργιον. Κατά τούς τελευταίους μήνας με τόν πόλεμον αυτόν τής αναγεννήσεως ή δόξα ή θρίαμβος και ή νίκη έστειράνωσε με φύλλα δάφνης άθάνατα τόν διάδοχον του θρόνου του. Ο τραγικός και απροσδόκητος θάνατος του βασιλέως έθεσεν από προχθές εις τό μέτωπον του νικητού και τό στέμμα τής βασιλείας.

Σπχνίως συμβαίνει οί βασιλείς των λαών

να άνέρχωνται εις τόν θρόνον νικηταί και θριαμβευταί, με νωπά ακόμη τά φύλλα τής δάφνης, τά όποια απεκόμισαν από τά πεδία τής δόξης.

Ο τελευταίος των Κωνσταντινών, ο όποιος έπεσε μαχόμενος ύπερ τής πατρίδος δέν ήδύνατο να φιλοδοξήση, άλλ' ούτε να όνειρευθ ή διάδοχον πλέον δοξασμένον και πλέον θριαμβευτήν από τόν Κωνσταντίνον δωδέκατον.

Αλλ' ούτε ο Έλληνικός λαός ήδύνατο να όνειρευθ ή βασιλέα, έντελώς ιδιόν του, έντελώς βαπτισμένον εις τήν εθνικότητα και τήν κατγωγήν του, έντελώς απελευθερωτήν τής χώρας του, όπως τόν βασιλέα Κωνσταντίνον.

Τό γενεαλογικόν δένδρον τής βασιλικής μας οικογενείας έπαυσεν από προχθές να έχη τας ρίζας του εις χώρας τιμημένας, άλλά ξένας πρós τήν Έλληνικήν πατρίδα.

Ο βασιλεύς Κωνσταντίνος άπλωσε τας ρί-

ζας αυτές βαθειά εις τήν γήν τής Μακεδονίας και τής Ηπείρου, εις τό Έλληνικόν χώμα τής Θεσσαλονίκης και των Ιωαννίνων τά όποια κατέλαβε με τό ξιφός του. Ο βασιλεύς Κωνσταντίνος σαν άλλος σήμεραν Τιτάν πέρνη τό γένος του και τήν δύναμίν του από τήν γήν που έπότισαν με τό αίμά των οί άνδρείοι τούς όποιους ώδήγησεν εις τόν πόλεμον, τά παιδιά του, τά τιμημένα και δοξασμένα που απεχαιρέτησαν τήν ζωήν με τό όνομά του εις τά χείλη.

Και ο άτυχής βασιλεύς Γεώργιος, ο όποιος έπεσε φρουρός άγρυπνος και δυνατός τής γής αυτής τής Έλληνικής, ο μάρτυς αυτός του καθήκοντος και τής ιδέας, ο όποιος έκληροδότησεν εις τήν ψυχήν του υίου και διαδόχου του τόσην άνδρείαν και τόσην αυταπάρνησιν και αυτός με τόν άδικον θάνατόν του εις τας σημερινάς έπάλλξεις των προσωρινών όρίων του Έλληνισμού γεφυρώνει τό παρελθον με τό μέλλον μας.

Είναι τό άπαραίτητον μεγάλον ούμα που εξέλεξεν ή τύχη δια τήν θεμελίωσιν τής νέας Ελλάδος του μέλλοντος, είναι ο όγκολιθος τής ιδέας, εις τής όποιας τήν πραγματοποιήσιν έχομεν τήν ύποχρεωσιν να έργασθώμεν ύλοι και ύλοι χωρίς εξαίρεσιν.

Η βασιλεία του Κωνσταντίνου πρέπει, επιβάλλεται να γίνη ή βασιλεία μιας Ελλάδος ισχυράς, μιας Ελλάδος ήρωϊκής, τής όποιας, οί πρόγονοι δέν θά έχουν να ζητούν περγαμινάς δόξης και ήρωϊσμού εις τό μακρυσμένον παρελθόν. Η ιστορία του βασιλέως των και των ήρωϊκών συναγωνιστών του τής χθές θά είναι ή πηγή τής έμπνεύσεως και τό παράδειγμα τής άνδρείας τής αύριον.

K. HAPPEN

Η ΟΡΚΟΜΩΣΙΑ

Ο ούρανός έχαιρέτισε με τήν θερμότεραν περίπτυσιν του φωτός του τήν μεγάλην και επίσημον ήμέραν. Η πόλις του Ηλίου εξημερώθη με τήν πλουσιωτέραν διακόσμησην, που ήτο δυνατόν να κάμη εις φώς, εις ήλιον και εις χρώματα δια να χαιρετίση τόν νέον Βασιλέα.

Και βεβαίως δέν έμεινεν Αθηναίος, που να μη έσπευσε να καταλάβη μίαν θέσιν εις τούς δρόμους, δια των όποιων θά διήρχετο ή Βασιλική παρέλασις. Οί Αθηναίοι πανοικι έξήλθον δια να χαιρετίσουν τόν λαοφίλητον Βασιλέα,

τόν νικητήν στρατηλάτην, μεταβαίνοντα να δώση όρκον πίστεως εις τήν Πατρίδα και τό Σύνταγμα.

Η στρατιωτική παράταξις κατά μήκος των όδων Σταδίου, Γεωργίου, Κωνσταντίνου Δικδού και Ηρώδου του Αττικού μόλις συνεκράτει τά κύματα του πλήθους τ' απωθούντα άλλα και πλημμυρούντα κάθε κενόν χώρον. Και ή συγκέντρωσις ήτο πολύ πρωινή και ή άναμονή διήρκεσεν ώρας ύπό τόν ήλιον.

Τέλος τήν 10.15' π. μ. ακριβώς τό τηλεβόλον χαιρετίζον από του λόφοι των Νυμφών τόν νέον Βασιλέα, άνήγγειλεν εις τό πλήθος ότι ή ώρα τής παρελάσεως προσήγγιζε. Και οί 101 κανονιοβολισμοί διεδέχοντο αλλήλους ένθ' ο κόσμος μετά παλμών πλέον άνέμενε να χαιρετίση τόν Βασιλέα του.

Η ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

Εις τας 10. 20' ακριβώς έρχεται δια των ανοικτών παραθύρων τής Βουλής ο ήχος των πρώτων σαλπίγγων, οι όποια χαιρετούν από τήν όδον Κηφισιάς τούς Βασιλείς έρχομένους. Ο ήχος είναι άσαφής και δυσδιάκριτος ακόμη, άλλά όλίγον κατ' όλίγον σημαίνουν οι πλησιέστεροι σάλπιγγες και επί τέλους έρχεται ή βοή των ζητωκραυγών του πλήθους, ζωηρών, βροντερών, ένθουσιωδών.

Σιωπή βραδεία επιχύνεται εις τήν αίθουσαν. Βελόνη άν έπιπτε θά έγινετο αισθητή. Και μέσα εις τήν σιγήν ακούεται, παράτονος και όξεια, ή φωνή του κλητήρος αναγγέλλοντος:

Κύριοι Βουλευταί. Ο Βασιλεύς έρχεται!

Ηδη τό Υπουργικόν Συμβούλιον είναι εις τήν είσοδον και οί βουλευταί όρθιοι. Εις τά θεωρεία δέ γίνεται ή τελευταία κίνησις όλων ζητούντων να τοποθετηθούν καταλληλότερα δια να ιδούν καλλίτερα.

Τά κυνά παραπετάσματα τής κεντρικής θύρας αποσύρονται και έμφανίζεται ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος, ή Βασίλισσα Σοφία, οι πρίγκηπες και τό Υπουργικόν Συμβούλιον. Μία βροντώδης ζητωκραυγή άντηχεί εις όλην τήν αίθουσαν:

— Ζήτω ο Κωνσταντίνος Δωδέκατος!

Ο Βασιλεύς, ώχρός, σφίγγων τά χείλη, τοποθετείται πρós του δεξιού χρυσού θρόνου.

Η Βασίλισσα Σοφία, φέρουσα βρύ πένθος, πλατύ μέλαν επανωφόρι, δια του ανοίγματος του όποιου εφάνετο ή ταινία του Μεγαλοσταύρου, και βαρύτιμον περιδέραιον μαργαριτών, ίσταται άριστερα του Βασιλέως, ά-

ριστερά δὲ Αὐτῆς ὁ Διάδοχος Γεώργιος καὶ ὄπισθεν οἱ ἄλλοι πρίγκηπες ἐν στολῇ ὑπασπιστῶν. Ὡρὰ εἶναι ἡ Βασίλισσα καὶ ἐπαίσθητῶς ὠχρὸς ὁ Διάδοχος Γεώργιος, ὠχρότατος δὲ ὡς νεκρὸς ὁ κ. Βενιζέλος.

Εὐθὺς μόλις καταπύει ἡ πρώτη ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ Βασιλέως ζητωκραυγὴ ἀρχεται ἡ τελετή.

Ὁ Π. Μητροπολίτης μετὰ τὸ Εὐλόγητός ὁ Θεὸς ἡμῶν, Βασιλεῦ Οὐράνιε... ἀπαγγέλλει σειρὰν τροπαρίων, ἐξ ὧν τὸ ἀκόλουθον σχετιζόμενον μετὰ τὴν περίστασιν

Προστασία φοβερὰ καὶ ἀκατάσχυντε, μὴ παρίδης ἀγχιθὴ τὰς ἱεσίας ἡμῶν, Πανύμνητε Θεοτόκε, στήριζον Ὁρθόδοξον Πολιτείαν, πῶς οὐς ἐκέλευσας βασιλεύειν καὶ χορήγει αὐτοῖς οὐρανόν τὴν νίκην, διότι ἔτεκες τὸν Θεὸν μόνῃ εὐλογημένην.

Ἐπειτα γίνεται ἡ δέησις, ἡ ὁποία μετεβλήθη σύμφωνα μετὰ τὸ καθεστῶς.

Ἐπι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως ἡμῶν Κωνσταντίνου, τῆς εὐσεβεστάτης Βασιλίσσης ἡμῶν Σοφίας, τοῦ εὐσεβεστάτου Διαδόχου αὐτῶν Γεωργίου, τῆς εὐσεβεστάτης Βασιλομήτορος Ὁλγας πάσης τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας παντὸς τοῦ Παλατίου, τοῦ Ἐθνους καὶ τοῦ Στρατοῦ.

Μετὰ τὸ Πιστεύω ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ζαβιτσιάνος λέγει: «Βασιλεῦ! Σκοπὸς τῆς σημερινῆς συνεδρίας τῆς Βουλῆς εἶναι ὅπως ἡ Μεγαλειότης σου δώσῃ τὸν ὄρκον τοῦ Συνταγματικοῦ Βασιλέως.

Μετὰ ταῦτα ὁ Μητροπολίτης ἀπαγγέλλει τὸν ὄρκον. Ἐκαστον κεφάλαιον τοῦ ὄρκου ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντίνος τὸ ἐπαναλαμβάνει διὰ φωνῆς καθαρᾶς καὶ διαυγοῦς στήριζων τὸ χεῖρ του ἐπὶ τοῦ Χρυσοῦ Εὐαγγελίου, καὶ τέλος ὁ Μητροπολίτης δίδει τὸ σύνθημα τῶν ζητωκραυγῶν:

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντίνος!

— Ζήτω ὁ Κωνσταντίνος ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ! ἀπαντᾷ ἡ αἴθουσα ὁλόκληρος τρεῖς φορές ἀπὸ τῶν ἀρχηγῶν μέχρι τῶν σκαρφαλωμένων εἰς τὰ ὑψηλότερα θεωρεῖα.

Μία γυναικεῖα φωνὴ λεπτή, δυνατὴ, κυριερῆ:

— Νὰ μὰς ζήσῃ! Νὰ μὰς ζήσῃ!

Καὶ εὐχὴ μεταδίδεται εἰς τὴν αἴθουσαν. Ὁ Βασιλεὺς χαιρετᾷ δι' ἐλαφρᾶς κλίσεως τῆς κεφαλῆς, κύπτει καὶ φιλεῖ τὸ χεῖρ τοῦ Μητροπολίτου καὶ λαμβάνων ἀπὸ τὸ χεῖρ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τὴν πένναν ὑπογράφει τὸ ἔτοιμον ἤδη πρακτικόν.

Μεθ' ὃ ἐν μέσῳ ἀτελειῶτων ζητωκραυγῶν δίδει τὴν χεῖρά του εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀπέρχεται μετὰ τῆς Βασιλίσσης.

Ἐπὶ πολὺ ἀκόμη αἱ ζητωκραυγαὶ τῆς αἰθούσης ἐνοῦνται μετὰ τὰς ζητωκραυγὰς τῶν ἔξω, συνοδεύουσαι τοὺς Βασιλεῖς ἀπερχομένους.

Τὸ Εὐαγγέλιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔδωκε τὸν ὄρκον ἡ Α. Μεγαλειότης, εἶνε ἀρχαιότατον Ἑπειρωτικόν, δωρηθὲν τῷ 1847 μετ' ἰδιαιτέρως ἀφιερώσεως πρὸς τὴν Μητρόπολιν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Ἀλ. Πλακίδη ἐκ τοῦ χωρίου Κουκοῦλι τῆς ἐπαρχίας Ζαγορίου τοῦ νομοῦ Ἰωαννίνων.

Ὁ Παν. Μητροπολίτης εἶχε τὴν ὠρίαν ἐμπνευσιν, ὅπως ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου τούτου, τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς ἀνακτηθείσης Ἑλληνικῆς Ἠπείρου, δώσῃ τὸν ὄρκον ὁ πορθητῆς τῶν Ἰωαννίνων Βασιλεὺς τῆς μεζζονος Ἑλλάδος.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΚΟΛΟΝ

Τὸ ὑπογραφὲν πρωτόκολλον τῆς ὁκομιωσίας ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Σήμερον τὴν 8ην Μαρτίου, τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους, καὶ ὥραν 10 καὶ 3)4 π. μ. ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντίνος, ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Προεδρείου αὐτῆς καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν ὑπουργῶν Αὐτοῦ, προσῆλθεν εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένον ἐν τῇ Βουλῇ θρόνον καὶ ἔδωκεν ἐνώπιον αὐτῆς, δημοσίᾳ συνεδριάζουσας, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὸν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 43 τοῦ Συντάγματος ὄρκον, ἔχοντα ὡς ἑξῆς:

«Ὁμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατούσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.»

Δι' ὃ συνετάχθη τὸ παρόν, ὅπερ ὑπεγράφη παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν γραμματέων τῆς Βουλῆς καὶ τῶν ὑπουργῶν τοῦ Κράτους.»

ΕΜΕΙΩΘΗ Η ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙΣ

Ἄλλ' ἐμειώθη ἡ κατανάλωσις τοῦ οἴνοπνεύματος. Αὐτὴ ἦτον ἡ ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Διομήδους πρὸς τὸν κ. Εὐταξίαν, ὁ ὁποῖος εἶχε θεσπίσει τὸν νόμον τῆς φορολογίας τοῦ οἴνοπνεύματος καὶ ὁ ὁποῖος ἔξῃρε εἰς τὸν προχθεσινὸν εἰς τὴν Βουλὴν λόγον του τὰ ἐκ τῆς φορολογίας προκύψαντα κέρδη.

Ὁ κ. Ὑπουργός, ἂν καὶ νέος ἄνθρωπος, ἂν καὶ θὰ ἔχη βεβκίως παρακολουθήσει τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν ὅλων περίπου τῶν πολιτισμένων λαῶν, ἡ ὁποία γίνεται κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι ἔτη διὰ τὴν μείωσιν τῆς κατανάλωσως τοῦ οἴνοπνεύματος, ἂν καὶ γνωρίζῃ ποῖαν σημασίαν εὐεργετικὴν δι' ἕνα λαὸν ἔχει, ὅμως φαίνεται λυπημένος διὰ τὸ ἐπελθὸν ἀποτέλεσμα.

Ἡ ἀπάντησις του ἦτο ἐν εἶδος μομφῆς, ἀποδοκιμασίας διὰ τὸ φορολογικὸν μέτρον. Ἐφάνη ὅταν νὰ λυπηταί, ὅταν νὰ ἀπογοητεύεται διότι τὸ μέτρον αὐτὸ τῆς ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως περιορίζει τὴν κατανάλωσιν τοῦ οἴνοπνεύματος, δηλαδή ἐμποδίζει τὸν ἀλκολισμὸν, ὁ ὁποῖος σιγὰ σιγὰ ἤρχιζε νὰ διαδίδεται καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πληγὴ φοβερὰ, ἡ ὁποία μαστίζει τοὺς ἄλλους λαοὺς καὶ διὰ τὴν περιστολὴν τῆς ὁποίας τόσα ἐλήφθησαν παντοῦ δρακόντεια νομοθετικὰ μέτρα.

Ἡμεῖς εὐτυχῶς χάρις εἰς τὸ γλυκὺ κλίμα μας δὲν ἔχομεν ἀκόμη στατιστικὴν ἐπίφοβον, ἀλλ' οὔτε εἰς τὸν παρόντα πόλεμον οἱ τραυματίαι μας, κατὰ τὸ πλεῖστον χωρικοί, ἐπαρουσίασαν ἐπιπλοκάς ἐπικινδύνους ἕνεκα τοῦ ἀλκολισμοῦ κατὰ τὰς ἐγχειρήσεις καὶ τὴν θεραπείαν τῶν τραυμάτων.

Ἄλλὰ μετὰ τὸ νὰ μὴν ἔχωμεν πολλοὺς ἀλκολικούς δὲν ἔπεται ὅτι δὲν ἔχομεν καὶ καθόλου, ἀλλ' οὔτε ὅτι πρέπει νὰ λυπούμεθα δι' αὐτό. Τὸ οὔζο τόσον εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ὅσον καὶ εἰς τὰς Θεσσαλικὰς πόλεις ἤρχισε νὰ ἔχη πελατεῖαν ἐπικίνδυνον, ἡ ὁποία τείνει νὰ μεταβάλλῃ τὴν οἰνοποσίαν εἰς μύδαν, εἰς ἐν εἶδος ἀριστοκρατικοῦ παληκαρισμοῦ.

Ὅλοι μας δὲ εἰξεύρομεν πῶς ἡ μύδα τοῦ εἶδους αὐτοῦ γενικεύεται καὶ ἐπεκτείνεται εὐκόλα. Καὶ γυναῖκες ἀκόμη ποῦ ἄλλοτε οὔτε εἰς τὰ σπίτια των μέσα δὲν θὰ ἔβρεχον τὰ χεῖλη των μετ' ὀλίγην μαστίχα τῶρα θεωροῦσαι τὴν μύδαν αὐτὴν ὡς εἶδος ἀνδρισμοῦ πίνουν τρία καὶ τέσσαρα οὔζα τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο ἐπιδεικτικώτατα εἰς τὰ γνωστότερα ζαχαροπλαστεῖα καὶ εἰς τῆς χιώτικες ταβέρνες.

Καὶ αὐτὸ γίνεται, καθ' ἣν στιγμὴν εἰς ἄλλους λαοὺς ὁ χειρότερος πολέμιος τοῦ οἴνοπνεύματος καὶ ὁ μεγαλύτερος διώκτης του εἶναι αἱ γυναῖκες αἱ ἀνεπτυγμέναι, αἱ γυναῖκες τῶν καλῶν τάξεων. Αἱ ὁποῖαι ἠνώθησαν εἰς συλλόγους, εἰς ἐταιρείας, εἰς σωματεῖα ἀναρίθμητα διὰ νὰ πολεμήσουν τὸν φρικτὸν αὐτὸν ἐχθρὸν, ὁ ὁποῖος ἐρημόνει σπίτια, καταστρέφει λαοὺς καὶ πολλαπλασιάζει τὰ φρενοκομεῖα καὶ τὰ νοσοκομεῖα τῶν πλέον φρικτῶν καὶ ἀπαισίων νοσημάτων.

Καὶ εἰς τὰς χώρας ἀκόμη μετὰ τὸ δριμύ καὶ φοβερὸν κλίμα τῶν 20—30 βαθμ. κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν, εἰς τὰς ὁποίας τὸ οἴνοπνευμα ἀναπληρώνει τὸν ἥλιον καὶ ἐκεῖ διὰ τὴν υγείαν τοῦ λαοῦ ἐψηφίσθησαν νόμοι δρακόντεια, οἱ ὁποῖοι περιώρισαν τὴν κατανάλωσιν του, ἐνῶ ἠύξησαν τὸ ἐξ αὐτοῦ εἰσόδημα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἕνεκα τῆς βαρυτάτης φορολογίας.

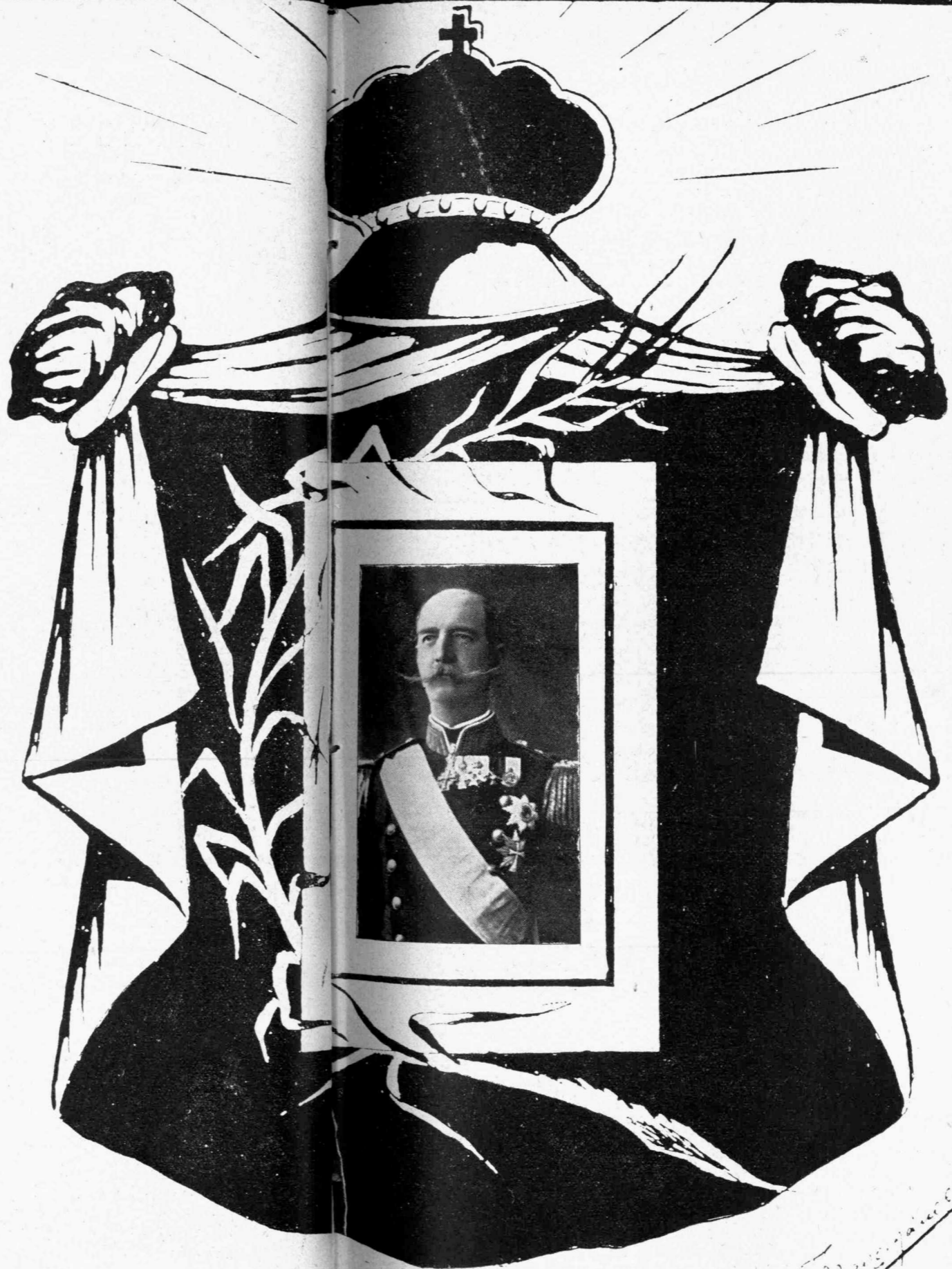
Ἡ Ρωσσία μετὰ τὸ φοβερὸν κλίμα δὲν ἐδίστασε νὰ περιλάβῃ εἰς τὰ διάφορα μονοπώλια τοῦ κράτους καὶ τὴν λιανικὴν πώλησιν τοῦ οἴνοπνεύματος, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐμπόδισε καθ' ὅλοκληρίαν τὴν πώλησιν τοῦ οἴνοπνεύματος εἰς τὰ διάφορα οἰνοπωλεῖα. Σήμερον δὲν γίνεται, δημοσίᾳ τοῦλάχιστον, κατανάλωσις τῆς περιφήμου βότκας, τὴν ὁποῖαν μόνον χονδρικῶς ἤμπορεῖ νὰ προμηθευθῇ κανεὶς καὶ νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῆς μόνον εἰς τὸ σπῆτι του.

Ἡ Φιλανδία ἀπηγόρευσε ἐντελῶς τὴν πώλησιν, ἡ Σουηδία καὶ ἡ Νορβηγία τὴν περιώρισαν τόσον, ὥστε ἡ τελευταία νὰ ἔχη κατανάλωσιν ἐτησίαν κατ' ἄτομον μόλις δύο λιτρῶν.

Ἐνῶ δὲ ἀφ' ἐνός διὰ τῶν νόμων αὐτῶν περιορίζεται ὁ ἀλκολισμὸς ἐξ ἄλλου αὐξάνει ἡ ἐκ τῆς βαρυτάτης φορολογίας εἰσπραξίς, ὥστε τὰ κράτη νὰ μὴν ὑφίστανται οἰκονομικοὺς κλονισμοὺς διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἀλκολισμοῦ.

Ἄλλως τε διὰ τὰ θερμὰ κλίματα ὁ ἀλκολισμὸς παρουσιάζει κινδύνους πολὺ φοβερωτέρους ἀπὸ τὰ ψυχρά. Ὁ διάσημος ἰατρός Bordier λέγει εἰς μίαν ἀντικατολικὴν πραγματείαν του, ὅτι «τὸ οἴνοπνευμα εἶναι ἡ πλέον ἐπικίνδυνος ἀσθένεια τῶν θερμῶν κλιμάτων, διότι προδιαθέτει τὸ σῶμα εἰς τοὺς ἐλώδεις πυρετούς, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους οἱ ἀλκολικοὶ δυσκολώτατα θεραπεύονται.

Ἄλλη μεγάλη φοβερὰ πληγὴ τοῦ ἀλκολισμοῦ εἶναι ὁ τέλειος ἐκφυλισμὸς, ὁ ὁποῖος ἐνισχύει τὰ κακοῦργα ἔνστικτα καὶ μεταβάλλει τὸν ἄνθρωπον εἰς θηρίον. Ἐνός τοιούτου θη-

M. S. P. 1888

ρίου έπεσε. Θύμα ο βασιλεύς Γεώργιος, τον όποτον με πόνον κλαίει ή Έλλάς όλόκληρος ένός τοιούτου τέρατος έπεσε θύμα και ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης.

Αφίνω τας γυναίκας, τὰ παιδιὰ και τας μητέρας των άκαταλογίστων αυτών τεράτων, τὰ όποια όχι μόνον κυφοροούν τον έκφυλισμόν όλοκληρών γενεών, αλλά και βασανίζουν και μαρτυροούν όλους ύσους έχουν γύρω των.

Όχι μόνον λοιπόν δεν επιτρέπεται εις ύπουργούς των Οικονομικών της περιωπής του κ. Διομήδους να θεωρούν τον νόμον περι οίνοπνεύματος άσύμφορον, αλλά και επιβάλλεται εις αυτούς να αυξήσουν πολυ περισσότερον την φορολογίαν αυτήν, εις τρόπον ώστε να επέλθη και σχετική αύξησης των έσόδων του προϋπολογισμού, και να άποσοθηθη καθ' όλοκληρίαν ο άλκολιςμός από την Έλλάδα, εις την όποιαν κάμνει την εμφάνισίν του με τόσο φρικώδη και επικίνδυνα συμπτώματα διά την ασφάλειαν της ζωής των ατόμων και της τιμής του Έθνους.

K. PAPPEN

ΤΟ ΓΡΑΦΤΟ

Το φεγγάρι χαμήλωνε τώρξ. Η νυχτιάτικη δροσιά την έκανε κάθε λίγο ν' ανατριχιάζει, και ο κάμπος ήταν άπέρκντος, σιχτής, σκιές γεμάτος. Και ήταν άποσταμένη, της πονούσαν τὰ πόδια από τον πολυ το δρόμο, της πονούσε το κεφάλι από την πολλή τή συλλογή, και στα στήθια της ή καρδούλα βάραινε μολύβι μονάχο...

Κάθησε στην άκρη του δρόμου να ξεκουραστεί και άκούμπησε το κεφάλι στα διπλωμένα της γόνατα μ' ένα βαθύ, βαθύ άναστεναγμό που έλεγε όλον το βραρεμό της ψυχής της.

Ήταν μικρό και λιγνό το σωματάκι της, κακοθρεμμένο σωματάκι παιδιού, που δεκατριών χρονών κακομοιριές κόντευαν να μαράνουν πριν ακόμα ώριμάσει.

Γιατί είχε τραβήξει πολλή μιζέρια το κακόμοιρο, και συχνά πείνασε και συχνά έκλαψε.

Και όμως ήταν ένας καιρός που είχε ψωμί στο σπίτι και είχε και κρέας κάποτε, και το βράδυ ήταν ζεστό το κρεβατάκι της το φτωχικό με τὰ μπλωμένα μα παστρικά σεντόνια.

Ήταν τον καιρό που δούλευε ο πατέρας, ο άγριωπός εκείνος άντρας με το μεγάλο μουστάκι, που φώναζε συχνά της μάνας, μα που ποτέ δεν τή κτύπησε, και που φιλούσε συχνά το μικρό του.

Πόσα χρόνια πέρασαν από τότε; Η άρωστια τον έφαγε, τον άγριωπό της πατέρα, τραβήξε λίγον καιρό και πέθανε, και τις άφησε μονάχες, τή μάνα και αυτήν, μια νέα κ' έμορφη και καλή γυναίκα, κ' ένα κοριτσάκι τόσο μικρό που δεν ήξερε ούτε μια πεντάρα να κερδίσει την ημέρα.

Πόσο μακριά ήταν όλα αυτά τώρξ! Πόσο ξεχασμένα και ξένα...

Στήν αρχή ξενοδούλευε ή μάνα να βγάλει το ψωμί τους: μα τί να πρωτοπληρώσει με το κέντημά της; το νοίκι ή τὰ παπούτσια του παιδιού της;

Περνούσαν τώρξ μέρες χωρίς ζεστό φαγι, και το ψωμί ακόμα είχε γίνει σπάνιο.

Και μια μέρα ήλθε στο σπίτι ή μάνα μ' έναν ξένο, και κεινο το βράδυ έφαγαν πάλι κρέας ύστερα από τόσο καιρό. Και την άλλη μέρα έφερε ο ξένος τὰ ρούχα του, και από τότε έμεινε στο σπίτι τους, και ή μάνα δεν ξενοδούλευε πια. Και σά ρώτησε το μικρό ποιός ήταν αυτός ο άνθρωπος με τὰ πομαδιασμένα μαλλιά, που πήρε τή θέση του πατέρα μες στο σπίτι, της άποκρίθηκε ή μάνα πως είναι δεύτερος μπαμπάς της και πως έπρεπε να τον άγαπά. Μα εκείνη ποτέ δεν τον άγάπησε.

Και ύστερα από λίγο δεν έτρωγαν πια κρέας και κάποτε έλειπε και το ψωμί, γιατί ο δεύτερος μπαμπάς δεν πήγαινε πια στη δουλειά του. Και σά φώναζε ή μάνα και τον έλεγε κραιοπατέρα, αυτός της πετούσε την άδειανή φιάσκα στο κεφάλι κ' έφευγε βρίζοντας. Ός που μια μέρα δε γύρισε πια.

Και βγήκε πάλι ή μάνα να ξενοδουλέψει και πάλι έλειψε το ψωμί, και πάλι νοιώσανε την πείνα, ως που μια βραδεία γύρισε ή μάνα μ' έναν άλλο ξένο, και της είπε πως ήταν ο καινούριος μπαμπάς. Μα και αυτός ύστερα από λίγες μέρες έφυγε και δε γύρισε πια, και τότε ήλθε με άλλον ύστερα από λίγον καιρό πάλι με άλλον και κάποτε ούτε ή μάνα δε γύριζε πια στο σπίτι παρά άργά, πολυ άργά, αφού εκείνη την είχε πάρει πια ο ύπνος.

Και δε ρωτούσε πια ποιόι ήταν αυτοί οι ξένοι, που λίγον καιρό ζούσαν στο σπίτι σαν άφεντάδες, και ύστερα φεύγανε και δεν γύριζαν πια.

Μα όσο και να πεινούσε κάποτε, όσο και αν το σπίτι τους ήταν έρημο και φτωχικό, και είχε χάσει τή συγυρισμένη του ύψη, σαν το χάδευε ή μάνα όλα τὰ ξεχνούσε το μικρό.

Γιατί την άγαπούσε ή μάνα, και κεινη τή

μάνα της τή λάτρευε. Ήταν έμορφη και γλυκειά, και τόσο άγαθή! Ήταν γλυκά και χαδιάρικα τὰ μάτια της σαν κύταζαν το κοριτσάκι της, και ήταν άπαλό και ζεστό το φιλι της, και ποτέ δεν της το στερούσε, ακόμα και τις νύχτες εκείνες που έφθανε άργά κ' έρχονταν σιγά σιγά κ' έσκυβε στο κρεβατάκι και χάδευε το μετωπάκι νομίζοντας πως κοιμάται το μικρό...

... Με τή θύμηση της μάνας φούσκωνε ή καρδούλα της, και σφίγγοντας το μέτωπο στα διπλωμένα της γόνατα, ξέσπασε σε κλάματα τέτοια που τ' αναφυλλητά τίνάζαν το παιδιάτικο κακοθρεμμένο κορμάκι.

Κάτι κούνησε κοντά της, ένα κλαδάκι έτριξε: σήκωσε τὰ μάτια τρομαγμένη και είδε μια σκιά που πηδηκτ ή έφευγε και χάνονταν στον κάμπο.

Το αίμα πάγωσε στις φλέβες της: πετάχθηκε πάνω και άρχισε να τρέχει. Όλες οι τρομερότερες ιστορίες όπου τὰ φαντάσματα και τὰ τελώνια παίρνουν μορφές ζώων, πέρασαν άνακατωμένα στο κεφάλι της, κ' έτρεχε, έτρεχε μπροστά της, στον ίδιο δρόμο τον άγνωστον ως που άπόστασε κ' έπεσε λαχανιασμένη στα χώματα. Κύταζε γύρω της άγριεμένη, μα τίποτα δεν σάλευε: ο άτέλειωτος κάμπος ήταν έρημος και το σκοτάδι όλόένα πύκνωνε.

Κουβαρισμένη στη σκόνη κύταζε εδω κ' εκεί, μια εμπρός και μια πίσω, περιμένοντας να καταφθάσει κάτι τρομερό, δεν ήξερε ή ίδια τί, μα κάτι που θα πονούσε και θα την τρομάζε όσο τίποτα ακόμα δεν την τρομάζε και δεν την πόνεσε στην ζωή της.

Και όμως τρομάρες και πόνους είχε τραβήξει ύσους κανένα παιδί δεν τραβήξε βέβαια στην ηλικία της.

Και στο κουρασμένο της μυκλό πέρασαν μερικές εικόνες άξέχαστες: ή μάνα να κλαίγει γιατί την ξυλοφόρτωνε ένας «πατέρας», και κεινη να τρέμει στο κρεβατάκι της, κάνοντας τάχα πως κοιμάται, μήν τις φάγει και αυτή.

Γιατί θυμούνταν την πρώτη φορά που ζύπνησε από της φωνές και πετάχθηκε να βοηθήτη τή μάνα που παρακαλούσε κ' έκλιγε, θυμούνταν τον «πατέρα» που άραπαζε ένα σακνι και της το πέταζε στο κεφάλι και την έρριζε χάμου. "Αχ, τί άσχημη, τί άγρια σκηνή!... Και ύστερα σαν έφυγε ο «πατέρας» και μείνανε πάλι μόνες, τὰ φιλιὰ της μάνας, τὰ κλάματα, οι ύποσχέσεις να ξενοπλύνει, να πουληθ ή σκιάδα, μα να μη φέρη πια άντρα στο σπίτι... Και όμως ύστερα από λίγες μέρες, πάλι γύρισε με άλλον. Κά-

ποτε δε γίνονταν οι τραγικές σκηνές και πενούσαν ήσυχα: άλλη φορά πάλι οι φωνές ξέσποσαν και τελείωναν με ζύλο. Μα εκείνη από το κρεβατάκι της δεν κουνούσε πια.

... Σηκώθηκε άεράκι και την έπιασε άννατριχίλα. Πήγε και τρύπωσε πίσω από κάτι χαμόκλαδα κ' έκλεισε τὰ μάτια να κοιμηθ ή. Μα όλο της φαίνονταν πως κάτι κούνησε πλάγι της και άνατινάζονταν τρομαγμένη, γύρευε με το βλέμμα να τρυπήση το σκοτάδι γύρω, και πάλι μαζεύονταν στα χαμόκλαδα, τρέμοντας από κρύο και φόβο. Και πρώτη φορά θυμήθηκε, με κάτι σά λαχτάρα, το κρεβάτι του όρφανοτροφείου...

Γιατί την είχαν πάγει στο όρφανοτροφείο μια μέρα. Και την είχε πάγει ή αστυνομία...

Μια μέρα, την ώρα που έλειπε ή μάνα και ήταν μόνος ο «πατέρας» έφθασαν αστυνομίοι, και αφού γύρισαν όλα τὰ δωμάτια, την πήραν μ' ένα άμάξι και την πήγαν σ' ένα σπίτι άγνωστο. Η κάμαρα όπου την έμπασαν ήταν σοβαδισμένη και είχε λίγα άπλα έπιπλα, ένα ξύλινο γραφείο και πέντε—έξη ψάθινες καρέγλες. Δυό κυρίες κάθονταν εκεί, πλουσιοντυμένες, με φτερά στα καπέλλα και διαμάντια στ' αυτιά και στα δάχτυλα, και μιλούσαν με μια γυναίκα χωρίς καπέλο, που είχε κρεμασμένο ένα μάτσο κλειδιά στη μέση.

—«Γιατί μας φέρνετε εδω αυτό το κοριτσάκι;» ρώτησε ή μια κυρία, χώνοντας τουρτουριάρικα τὰ παχουλά χεράκια της στο γουνίσιο της μανσόνη, «το δικό μας γραφείο φροντίζει μόνο για τὰ κορίτσια που έρχονται από την πατρίδα τους να μπουν ύπηρετίες: αυτό είναι μικρό ακόμα να το βάλομε σε σπίτι».

—«Όχι, κυρία», είπε ο αστυνόμος που την είχε συνοδέψει, «το βρήκαμε σ' ένα βρωμόσπιτο και το πήραμε, γιατί είναι ακόμα άνήλικο...»

Είπε και κάτι άλλα πράματα, και ρώτησε και άλλα ή κυρία, μα εκείνη δεν τ' άκουσε, γιατί είχε στηλώσει την προσοχή της στο γιαλιστό τούχινο φόρεμα της κυρίας και στο γουνίσιο μανσόνη, και συλλογίζονταν σαν τί να αισθάνεται κανείς με τὰ χέρια γωμένα μες στη γούνα, και γιατί κρύωνε ή κυρία που ήταν ζεστά ντυμένη αφού εκείνη δεν πολυκρύωνε με το λυωμένο της φορεματάκι και ο ήλιος φεγγοβλοούσε έξω. Κ' έξαφνα τή ρώτησε ή κυρία.

—«Ποιός σε πήγε στο... σ' αυτό το σπίτι όπου σε βρήκαν;

Έκείνη έσκυψε τὰ μάτια και δεν άποκρίθηκε.

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΒ΄.

—«Μίλα!» τῆς εἶπε ὁ ἀστυνόμος μὲ μιὰ σπρωξιὰ.

—«Ἄφησε τὸ παιδί!» εἶπε αὐστηρὰ ἡ κυρία· καὶ πῖο σιγὰ ξαναρώτησε, «Ποῖός σέ πῆγε ἐκεῖ;... Πές, παιδί μου, μὴ φοβάσαι!»

Σήκωσε τὰ μάτια, εἶδε στὸ πρόσωπο τῆς κυρίας κάποια γλύκα πού δὲν περίμενε, καὶ δειλὰ ἀποκρίθηκε.

—«Εἶναι τὸ σπίτι τῆς μάνας μου».

—«Ἐχεις πατέρα;

—«Ὁχι, πέθανε».

—«Μὰ τί κάνει ἡ μάνα σου; Πῶς ζῆτε;

—«Εἶναι πρόστυχη γυναίκα ἡ μάνα...» ἄρχισε ὁ ἀστυνόμος, μὰ ἡ κυρία τὸν διέκοψε πάλι.

—«Ἄφησέ με νὰ συνεννοηθῶ μὲ τὴ μικρή», εἶπε κάπως ἀπότομα, «καὶ μὴν ἀνακατώνεσαι ἐσύ.» Καὶ πάλι τὴ ρώτησε, «Τί κάνει ἡ μάνα σου;»

—«Ἐενοπλένει», ἀποκρίθηκε κείνη· μὰ ἐξαφνα ντράπηκε, ντράπηκε φοβερά, μὴν ἦταν πρόστυχη ἡ δουλειὰ αὐτὴ καὶ γι' αὐτὸ ὁ ἀστυ-

Η Α. Μ. Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΣΟΦΙΑ

νόμος εἶπε τὴ μάνα πρόστυχη γυναίκα· καὶ βιαστικὰ πρόσθεσε. «Ὁχι ὄχι, εἶναι κεντίστρα...»

—«Μὲ τὴ δουλειὰ τῆς βγάζει τὸ ψωμί σας;» ρώτησε ἡ κυρία, καὶ ὁ ἀστυνόμος γέλασε. Τρομαγμένη τὸν κύταξε κείνη, μήπως καὶ αὐτὸ ἦταν πρόστυχο;

—«Ὁχι!» εἶπε πάλι, «δὲν κεντᾶ, οὔτε πλένει...»

—«Ἄμὲ πῶς ζῆτε;»

Δὲν εἶξερε πῶς τί νὰ πεῖ· χαμμένη κύταξε

τὸν ἀστυνόμο πού γελοῦσε, τὴν ἄλλη κυρία, τὴ γυναίκα μὲ τὰ κλειδιά, καὶ εἶπε ξαφνικά.

—«Μὰς ζῆ ὁ πατέρας.»

—«Μὰ πέθανε ὁ πατέρας σου».

Ἐκείνη τὰ ἔχασε ὁλοτετα καὶ ἀποκρίθηκε,

—«Ὁχι, ξαναπαντρεύτηκε ἡ μάνα μου».

Καὶ συλλογίστηκε πῶς δὲν θυμῶνταν ποτὲ νὰ πῆγε σὲ γάμο τῆς μάνας, μὰ πῶς τὸ ἴδιο κάνει, ἀφοῦ ἦταν ἄντρες τῆς ὅλοι αὐτοὶ οἱ «πατέρες».

Καὶ ἡ κυρίες κρυφογελοῦσαν καὶ ἡ μία εἶπε,

—«Βλέπεις πώς είναι ως την ψυχή διαφθαρμένο το δύστυχο, μια λέξι αληθινή δεν είπα...»

—«Άμὲ ἀπὸ τέτοια μάννα...» εἶπε ἡ γυναίκα μὲ τὰ κλειδιά, ἀργοκουνώντας ἀπάνω κάτω τὸ κεφάλι.

Πὼς τὴν πόνεσαν! Πόσο βαθιὰ τὴν πλήγωσαν! Μὲ σκυφτὸ τὸ κεφάλι λοξοκύταξε τῆς κυρίες, καὶ μῆσος γέμισε τώρα τὴν καρδιά της, μῆσος γιατί φοροῦσαν τόσα ὠραῖα πράγματα καὶ γιατί λέγαν τὴ μάννα της πρόστυχη... .

Ἔ, καὶ ἦταν πρόστυχη ἡ μάννα της! τὸ ἤξερε! Ὅλοι οἱ φτωχοὶ εἶναι πρόστυχοι ἀφοῦ δουλεύουν. Αὐτές αἱ κυρίες δὲν δουλεύουν ποτέ... . Τὸ μάτι της σταμάτησε στὸ λουστρίνι παπουτσάκι ποῦ ἔστρεπε πρὸς κοντὰ της, καὶ θυμήθηκε τὸ γυμνὸ πόδι τῆς μάννας μὲ τὸ τσόκρο σὰν ξενόπλενε... .

Κ' ἐκεῖ ἀκούστηκαν φωνές, καὶ ἦταν ἡ μάννα ποῦ παρκακλοῦσε μὲ κλάματα νὰ τὴν ἀφήσουν νὰ πεῖ μέσα· καὶ οἱ κυρίες τὴν πῆραν ἐκείνην, τὴν πῆγαν στὴν πλαγιὴν κάμαρα ὅπου τὴν ἄφησαν μὲ τὴ γυναίκα ποῦ εἶχε τὰ κλειδιά στὴ μέση, κ' ἔκλεισαν τὴν πόρτα.

Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴ κλειστὴ πόρτα ἄκουσε τὴ φωνὴ τῆς μάννας ποῦ φώναζε νὰ τῆς δώσουν πίσω τὸ παιδί της, πὼς δὲν εἶχαν δικαίωμα νὰ τῆς πάρουν τὸ παιδί της, καὶ ὁ ἀστυνόμος τὴν πρόσταξε νὰ σιωπήσει, καὶ ἡ μάννα τώρα ἔκλαιγε καὶ παρκακλοῦσε, καὶ οἱ κυρίες τῆς ἔκοβαν τὸν λόγο κάθε τόσο, καὶ ὅλο παρκακλοῦσε καὶ ἔκλαιγε ἡ μάννα.

Καὶ στὸ πλαγιὸν δωμάτιο σκεπαρμένες κτυποῦσε ἡ καρδοῦλα στὰ στήθια της, καὶ βαστοῦσε τὴν ἀνάσα της γιὰ ν' ἀκούσῃ τί θὰ ἔλεγαν οἱ κυρίες καὶ ἡ μάννα.

Μὰ λίγο λίγο ἔσβυσε ἡ φωνὴ τῆς μάννας, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῆς κυρίας ὅλο καὶ περισσότερο ἀκούονταν, ὡς ποῦ σάπασε ὀλίγελα ἡ μάννα καὶ μόνο κάπου κάπου ἕνα ἀναφυλλητό της ἀκούονταν, καὶ ἡ φωνὴ τῆς κυρίας μονολογοῦσε ἀκόμα. Τέλος ἀνοιξε ἡ πόρτα καὶ ἡ κυρία μὲ τὸ γουνίσιο μανσόνι μπῆκε μέσα καὶ τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν πῆγε στὴν ἄλλη κάμαρα.

Ἦταν ἐκεῖ ἡ μάννα, γλωμῆ καὶ κλαμένη, ντροπιασμένη, σὰ σπασμένη. Ἔκανε νὰ ὀρμήσει ν' ἀρπάξῃ τὸ παιδί της, μὰ ἡ κυρία τὴ σταμάτησε μ' ἕνα σήκωμα τοῦ χεριοῦ. «Μὴν ξεχνᾷς τὴν ὑπόσχεσή σου!» τῆς εἶπε. Καὶ ἡ μάννα ἔπνιξε τ' ἀναφυλλητά, ἔγειρε στὸ παιδί της ἀπάνω, τὸ φίλησε καὶ εἶπε, «Ν' ἀκούς... ν' ἀκούς τίς κυρίες...» καὶ γύρισε κ' ἔφυγε.

Καὶ κείνη ἔβγαλε μιὰ φωνή, «Μάννα! Μάννα!» μὰ ἡ μάννα δὲ γύρισε καὶ ἡ πόρτα ἔκλεισε, καὶ ἀπ' ἔξω ἀκούστηκαν μόνο τ' ἀναφυλλητά ποῦ ἀπομακρύνονταν, ἀπομακρύνονταν ὡς ποῦ ἔσβυσε... .

Γιατί δὲν ἔσπασε τότε ἡ καρδοῦλα της; Γιατί δὲν πέθανε, νὰ τελειώσουν τὰ βράσανά της;

Ἡ ἀπελπισία τὴ βούβανε τότε, οὔτε φωνὴ ἔβγαλε, οὔτε δάκρυ. Χωρὶς ἀντίστασι ἀφῆσε νὰ τὴ βάλουν σ' ἕνα ἀμάξι καὶ νὰ τὴν πᾶνε ὅπου ἤθελαν, κυτᾶζοντας ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν κατεβασμένη κουκούλα τὰ δένδρα καὶ τὰ σπίτια ποῦ κυνηγοῦνταν καὶ χάνονταν πίσω τους. Κ' ἔξω τῆς εἶπε ἡ κυρία ποῦ τὴ συνάδευε, «πόσων χρόνων εἶσαι;»

Σήκωσε τὰ μάτια καὶ ἀντάμωσε τὰ μάτια τῆς κυρίας, γλυκά καὶ ἤρεμα πίσω ἀπὸ τὸ ἀριδεῖχτι τοῦ βελακιοῦ της.

Ἡ ἤρεμία αὐτὴ συγκρούστηκε μὲ τὴν ἀναστάτωση τῆς δικῆς της ψυχῆς· κ' ἔσκυψε τὰ μάτια χωρὶς ν' ἀποκριθῇ.

— «Δὲ θέλεις νὰ μοῦ πῆς;» εἶπε ἡ κυρία γελαστή, καὶ δὲ μίλησε πιά ὡς ποῦ ἔφθασε στ' ὄρφανοτροφεῖο, μεγάλωπεπο ἄσπρο κτίριο τριγυρισμένο μὲ μεγάλο περίβολο.

Στὴν αὐλὴ ἦταν πολλὰ κοριτσάκια ποῦ σταμάτησαν τὸ παιχνίδι γιὰ νὰ τὴ δοῦν, «τὴν καινούρια,» ποῦ περνοῦσε.

Μπῆκαν σ' ἕνα γραφεῖο, ὅπου ἔγραφε ἕνας κύριος, καὶ μὲ τὰ πρῶτα λόγια ποῦ τοῦ εἶπε ἡ κυρία, σηκώθηκε, ἔφερε ἕνα μεγάλο κατᾶστιχο τὸ ἀνοιξε καὶ τὴ ρώτησε πὼς τὴ λέγουν. Μὰ καὶ πάλι δὲν ἀποκρίθηκε· καὶ τὸ εἶπε ἡ κυρία, καὶ ὁ κύριος ἔγραψε τ' ὄνομά της.

Μιλοῦσαν σιγά, κ' ἐκείνη στέκονταν στὸ παράθυρο κ' ἔκανε πὼς κύταζε ἔξω· μὰ μερικὰ λόγια ἔφθασαν στ' αὐτιά της καὶ ξεχώρισε τὰς λέξεις «βρωμὸσπιτο», «πρόστυχη γυναῖκα» καὶ «παληγογυναῖκα».

Καὶ τῆς ἦλθε μιὰ ἀπορία μεγάλη, μαζὶ καὶ μιὰ ἀπέραντη κούραση γιὰ ὅσα ἄκουε ἀπὸ τὸ πρῶν χωρὶς νὰ τὰ πολυκαταλαβάνει. Τί νὰ ἦταν ἄρα γε ἡ τέχνη τῆς μάννας γιὰ νὰ λένε τὸ σπῆτι βρωμὸσπιτο καὶ τὴ μάννα παληγογυναῖκα...;

— «Ἐ, ἀντίο», τῆς εἶπε χαμογελώντας ἡ κυρία, «κύταξε νὰ εἶσαι καλὸ παιδί καὶ θὰ σ' ἀγαπᾷ πολὺ ὁ κύριος διευθυντής».

Τὴν πῆγαν ἀπάνω, σ' ἕνα δωμάτιο μὲ πέντε —ἕξι λουτρά, χωρισμένα τὰ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο μ' ἕναν τοῖχο ψηλὸ τόσο ὅσο νὰ μὴ βλέπεις τί γίνονταν στὸ πλάγι, τὴν ἔπλυναν, τὴν ἔλουσαν καὶ τῆς φόρεσαν τὸ σκοῦρο μπλουζ φόνεμα καὶ τὴν ἄσπρη ποδίτσα τοῦ ὀρφανοτρο-

φείου. Ὑστερὰ μιὰ δασκάλισσα τὴν πῆρε καὶ τὴν κατέβασε σὲ μιὰ τάξι ὅπου ἦταν καθισμένα στὰ θρανία μερικὰ κορίτσια.

— «Ἐέρεις νὰ διαβάσῃς;» τὴ ρώτησε ἡ δασκάλισσα, μὰ δὲν ἤξερε.

Καὶ ὅλην τὴν ὥρα ποῦ γίνονταν τὸ μάθημα ἡ δασκάλισσα τὴν κράτησε κοντὰ της, καὶ στὸ διάλειμμα τὴν ἄφησε νὰ βγῆ μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ, μὰ ἀκολούθησε καὶ ἐκείνη καὶ δὲν ἔφυγε ἀπὸ κοντὰ της οὔτε στὸ τραπέζι, οὔτε ὅλο τὸ ἀπόγευμα, οὔτε τὴν ὥρα τοῦ ὕπνου. Στὴν ἀρχὴ δὲν τὸ εἶχε παρτηρήσει, μὰ μιὰ δυὸ φορές ποῦ τὴν σίμωναν ἄλλα κορίτσια, εὐθὺς βρέθηκε καὶ ἡ δασκάλισσα κοντὰ τους καὶ διάκοψε τὴν ὀμιλία.

Γιατί;...

Μὰ τὸ γιατί αὐτὸ ἔμεινε χωρὶς ἐξήγηση, ὅπως κ' ἕνα ἄλλο «γιατί», ποῦ στὸ τέλος τῆς τρίτης μέρας τὴν ξετρέλανε τόσο, ποῦ ξέκοψε ἀπὸ τ' ὄρφανοτροφεῖο.

Τὴν πρώτη μέρα τὰ κορίτσια τὴν κύτταζαν μὲ περιέργεια, καὶ ἂν δὲν ἦταν ἡ δασκάλισσα, ποῦ ὅλην τὴν ὥρα τῆς ἔκοβε τὸ λόγο, θὰ εἶχε πιάσει μερικὲς φιλίες.

Μὰ ἀπὸ τὴ δεύτερη μέρα ἄρχισαν μερικὰ κρυφομιλήματα ἀναμεταξὺ στές πρὸ μεγάλες, ὕστερα καὶ στές μικρότερες· μερικὲς τὴ στραβοκύταζαν, ἄλλες τὴν ἀποτσιφνώσαν, καὶ πρὶν τελειώσει τὸ δεύτερο διάλειμμα, ὅλες τὴν περιφρόνησαν καὶ ἀποτραβήχθηκαν ἀπὸ κοντὰ της, τόσο, ποῦ ἀνάμεσα σὲ ὅλα τὰ κορίτσια ἔμεινε ὀλομόναχη, ἔρημη, λυπημένη, ὅπως ποτὲ ἀκόμα σ' ὅλη της τὴ βαρεμένη ζωὴ.

Ἦ! τί λαχτάρα τὴν ἔπιασε τότε γιὰ τὸ φιλι τῆς μάννας! Μὲ τὴ βρειὰ καρδιὰ κάθησε σὲ μιὰ γωνίτσα τῆς αὐλῆς κ' ἔκλαιε! Καὶ σὰν ἦλθε ἡ δασκάλισσα κ' ἔσκυψε ἀπάνω της καὶ τὴ ἠρώτησε τί εἶχε κ' ἔκλαιγε, πὼς τὴν πόνεσε τὸ ρώτημα, σὰν νὰ μὴν ἦταν φανερό, ὀλοφάνερο, πὼς λαχταροῦσε τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάννας... .

Καὶ ὕστερα, τὸ βράδυ, ὅταν σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ δεῖπνο, ἕνα κορίτσι μὲ μαῦρα πυκνὰ φρύδια, πέρασε κοντὰ της καὶ τῆς σφύριξε στὸ αὐτί, «Ποῦ νὰ χαθεῖς κόρη...» καὶ πρόσθεσε μιὰ λέξη ποῦ δὲν τὴ θυμοῦνταν πιά, γιατί δὲν τὴν κατάλαβε οὔτε τότε. Καὶ γύρισε νὰ ρωτήσῃ τὸ κορίτσι πὼς τὴν εἶπε τὴ μάννα, καὶ τί θὰ πεῖ αὐτό· μὰ τ' ἄλλα κορίτσια γέλασαν καὶ μὲ τίς σπρωξιές τὴν ἀπομάκρυναν καὶ τὴν ἄφησαν πίσω κ' ἔμεινε τελευταία μέσα στὴ μακρόστενη τραπεζαρία, μὲ κείνο τὸ μεγάλο «γιατί» στὴν καρδιά, ποῦ ἀπάντησῃ δὲν εἶχε.

Γιατί... Γιατί τὴν περιφρονοῦσαν τὰ κορίτσια; Γιατί τὴν παρκακλόγη ἡ δασκάλα; Γιατί ἦταν ἔτσι ἀλλογμένη ἡ ἀτμοσφαῖρα γύρω της, καὶ δὲν ἔνοιωθε πιά παρὰ ἔχθρα καὶ παγωνιὰ παντοῦ;

Καὶ τὴν νύχτα στὸ κρεβάτιάκι της, μόνη ξυπνητὴ ἀνάμεσα σὲ τόσα ἄλλα κοιμισμένα κορίτσια, θυμήθηκε τὸ φιλι τῆς μάννας κ' ἔκλαιε, ἔκλαιε ὡς ποῦ ἀποκοιμήθηκε καὶ αὐτὴ.

Μὰ τὴν ἄλλη μέρα ἦταν ἀκόμα χειρότερα· ὅλες ἔφευγαν ἀπὸ κοντὰ της μόλις πλησίαζε, μόνο ἕνα κορίτσι γύρεψε μιὰ δυὸ φορές νὰ τὴν πάρει χωριστά, μὰ μὲ πονηρὰ μάτια ποῦ καθόλου δὲν τῆς ἄρεζε. Μὰ καὶ αὐτὴ δὲν πρόφθασε πολλὰ νὰ τῆς πεῖ, γιατί τὴν πρώτη φορὰ ἦλθε ἡ δασκάλισσα καὶ τὸ κορίτσι ἔφυγε τρεχάτο, καὶ τὴ δεύτερη φορὰ πρόφθασε μόνο νὰ τὴ ρωτήσῃ ἂν ἦταν «πρόστυχοι» ἢ «πλούσιοι» οἱ ἄντρες ποῦ ἔρχονταν στῆς μητέρας της, καὶ ἡ δασκάλισσα τ' ἄκουσε καὶ γύρισε, κατακόκκινη καὶ θυμωμένη, καὶ δὲν εἶπε τίποτα στὸ κορίτσι, μόνον ἐκείνη μάλωσε, καὶ τῆς εἶπε πὼς δὲν τῆς ἐπιτρέπει μὲ κανένα κορίτσι νὰ κάνει τέτοιες κουβέντες, καὶ τὴν πρόσταξε ν' ἀνέβει στὴ τάξι καὶ νὰ καθήσει μόνη νὰ μάθει τὸ μάθημά της.

Ἦ! ἐκείνη ἡ τρίτη μέρα! Τί ἄσχημη, τί μαύρη, τί παγωμένη, κι' ἀτέλειωτη ποῦ ἦταν! Μαλωμένη καὶ τιμωρημένη, χωρὶς νὰ ξέρει γιατί, οὔτε νὰ κλάψῃ πιά δὲν μπορούσε.

Καὶ σὰ βράδ' ασε παρᾶγινε τὸ πρᾶμα. Συλλογίστηκε τὴ μάννα τόσο πολὺ καὶ τόσο δυνατὰ, ἡ λαχτάρα τοῦ φιλιου τῆς ἔγινε τόσο ἀνίκητη, ποῦ κατέβηκε σιγὰ σιγὰ στὸ κάτω πάτωμα, βρῆκε τὴν πόρτα ἀνοικτὴ, ξεγλύστρησε ἔξω στὰ σκοτεινά, ἀνοιξε τὴν πόρτα τοῦ περιβόλου, βγῆκε στὸ δρόμο καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια, κατὰ τὴ συνοικία ὅπου κάθονταν ἡ μάννα.

Ἡ καρδιά της ἐκτυποῦσε δυνατὰ, καὶ ἀπὸ τὸ τρέξιμο καὶ ἀπὸ τρομάρα μὴν τὴ δεῖ κανεὶς καὶ τὴ γνωρίσει καὶ τὴ φέρει πίσω, καὶ ὅπου ἔβλεπε ἀστυνόμο γρήγορα τρύπωνε σὲ καμιά πόρτα ἢ στὴ σκιά ποῦ ἔρριχνε κανένα σταματισμένο ἀμάξι, καὶ πάλι ἔφευγε τρεχάτη, κουλουριάζοντας τὴ ποδιά της στὰ χέρια, μὴν ἀσπρίξει στὰ σκοτεινά καὶ τὴν προδώσει.

Ἐφθασε λαχανιασμένη στὸ σπίτι τῆς μάννας, τρεχάτη ἀνέβη γὴ σκάλα, κτύπησε τὴν πόρτα καὶ ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησία της ἄρχισε νὰ φωνάζει.

— «Μάννα! ἀνοιξέ μου! Μάννα, ἐγὼ εἶμι...»

Ἡ πόρτα ἀνοιξε, καὶ ἦταν ἡ μάννα, χλω-

μή, ταρκαγμένη, αλλοιώτικη, και τόσον έτρεμαν τὰ χείλια της που και να μιλήσει δεν μπορούσε.

Εκείνη ρίχθηκε στην αγκαλιά της, γελώντας, κλαίγοντας συνάμα, και η μάνα την έσφιξε στην καρδιά της και ύστερα σαν τρομαγμένη γύρισε και φώναζε «Κλείσε την πόρτα... τ' άκου; ; σφάλτα την πόρτα».

Μια πόρτα έκλεισε, και τότε η μάνα τη σήκωσε στην αγκαλιά της, την πήγε στην κάμαρά της και κλειδώθηκε μαζί της.

— «Παιδάκι μου! Χρυσό μου...»

«Αχ, τί ώραίο και ζεστό και γλυκό τὸ φιλι τῆς μάνας...»

Μὰ λίγο βάσταζε. Τρέμοντας πάντα και ταρκαγμένη τη ρώτησε πῶς ἤλθε και με ποιόν; Και κείνη τῆς εἶπε πῶς δὲ θέλει να μείνη στ' ὄρφανοτροφείο και πῶς ξέκοψε και ἤλθε μονάχη. Και η μάνα ἀντὶ να χαρῆ, ἄρχισε να τρέμει ἀκόμα περισσότερο και να μαλώνει και να τῆς λέγει πῶς εἶναι κακὸ κορίτσι, πῶς ποτέ, ποτέ δεν ἔπρεπε να τὸ κάνη αὐτὸ τὸ πράμα, πῶς οἱ κυρίες που την πήραν την ἀγκαποῦσαν, πῶς οἱ δασκάλες την ἀγκαποῦσαν, και τὰ κορίτσια στ' ὄρφανοτροφείο την ἀγκαποῦσαν, και ὅλοι ὅλοι την ἀγκαποῦσαν, και πῶς ἐκείνη ἔφταιγε ἂν τὴ μάλωσαν, και πῶς πρέπει να πάγη πίσω και να γίνη αὐτὴ «τίμια γυναίκα» και να μὴ μοιάση τὴ μάνα...

Τῆς ἔλεγε, τῆς ἔλεγε πράματα που δεν καταλάβαινε· και οὔτε την κύταζε, παρά εἶχε στηλώσει τὰ μάτια στο πάτωμα κ' ἔλεγε σὰ μάθημα τὰ παράξενα αὐτὰ λόγια, και δάκρυα στάλαζαν πυρωμένα στα χεράκια τοῦ παιδιοῦ της που ὅλο και περισσότερο τὰ ἔσφιγγε στα δικά της.

Και λίγο λίγο πάγωνε ἡ καρδοῦλα της, κ' ἔνοιωθε πῶς ὅλα εἶχαν γκρεμίσει, πῶς οὔτε ἡ μάνα πειὰ δεν την ἀγαποῦσε...

Και σαν την κατέβασε ἡ μάνα κάτω και φώναζε ἕνα ἀμάξι και μπῆκε μέσα μαζί της και κάθισε πλάγι της, αὐτὴ δεν ἀντιστάθηκε οὔτε μίλησε, οὔτε ἔκλαψε πειὰ. Σαν την πρώτη φορά ἔβλεπε τὰ δένδρα και τὰ φανάρια, ἀναμμένα τώρα, να τρέχουν και να χάνονται πίσω ἀπὸ την κλεισμένη κουκούλα, και συλλογίστικε τί καλὰ που θὰ ἦταν ἂν πέθαινε...

Και σὰ μπῆκαν πάλι στ' ὄρφανοτροφείο και ἡ μάνα εἶπε τοῦ διευθυντῆ πῶς ἔφερε πίσω τὸ κορίτσι της να τοῦ τὸ παραδώση γιὰ να τὸ κάνει ἐκεῖνος «τίμια γυναίκα», γιατί αὐτὴ καταλάβαινε τὸν ξεπεσμό της και δεν ἤθελε να καταστραφῆ και τὸ παιδί της, τῆς φάνηκαν ψέματα ὅλα τὰ πράματα στὸν κόσμο, κ'

ἕνα μόνο πράμα ἦταν ἀληθινό: τ' ὄρφανοτροφείο ἦταν μιὰ φυλακὴ ὅπου ποτέ, ποτέ πειὰ δεν θὰ νοιώση τὸ φιλι τῆς μάνας.

Τί ἔγινε ὕστερα, οὔτε τὸ θυμοῦνταν· ἔφαγε δεν ἔφαγε, κοιμήθηκε δεν κοιμήθηκε, ἰδέα δεν εἶχε πειὰ. Γιατί ἀπὸ τὴ στιγμή που εἶδε την πόρτα να κλείση πίσω ἀπὸ τὴ μάνα, μιὰ και μόνη σκέψη τῆς ἔμεινε στο κεφάλι: να φύγη ἀπὸ τ' ὄρφανοτροφείο και να πάγη κατὰ τὰ μάτια της.

Και γι' αὐτὸ την ἄλλη μέρα ἔκανε ὅτι τῆς εἶπαν, ἔμαθε ὅτι ἤθελαν, ἔγραψε ὅσα και ἂν τῆς παράγγειλαν, κλειστή, χωρισμένη ἀπὸ τὲς ἄλλες σ' ἕνα μικρὸ δωμάτιο ὅπου τὸ βράδυ τῆς ἔστησαν ἕνα κρεβάτι. Μὰ ὅταν νύχτωσε και την κλείδωσαν μέσα κ' ἔμεινε μονάχη πάλι, ξαπλωμένη στο κρεβατάκι της, ὅταν ἠσύχασε τ' ὄρφανοτροφείο και ἀποκοιμήθηκαν ὅλοι, τότε σηκώθηκε, ντύθηκε σιγὰ σιγὰ, ἀνοίξε τὸ παράθυρο και πήδησε κάτω.

Τὸ καμαράκι ἦταν στο πρώτο πάτωμα· ἔπεσε χωρὶς να κτυπήσει. Σηκώθηκε, ἔτρεξε στο πίσω μέρος τοῦ αὐλόγυρου, σκαρφάλωσε στα κάγκελα και πήδησε στο δρόμο.

Που να πάγει δεν ἔξερε. Ἐκεῖνο μόνο που ἔξερε ἦτον πῶς δεν ἔπρεπε πια να πάγει στὴ μάνα, γιατί ἡ μάνα δεν την ἤθελε.

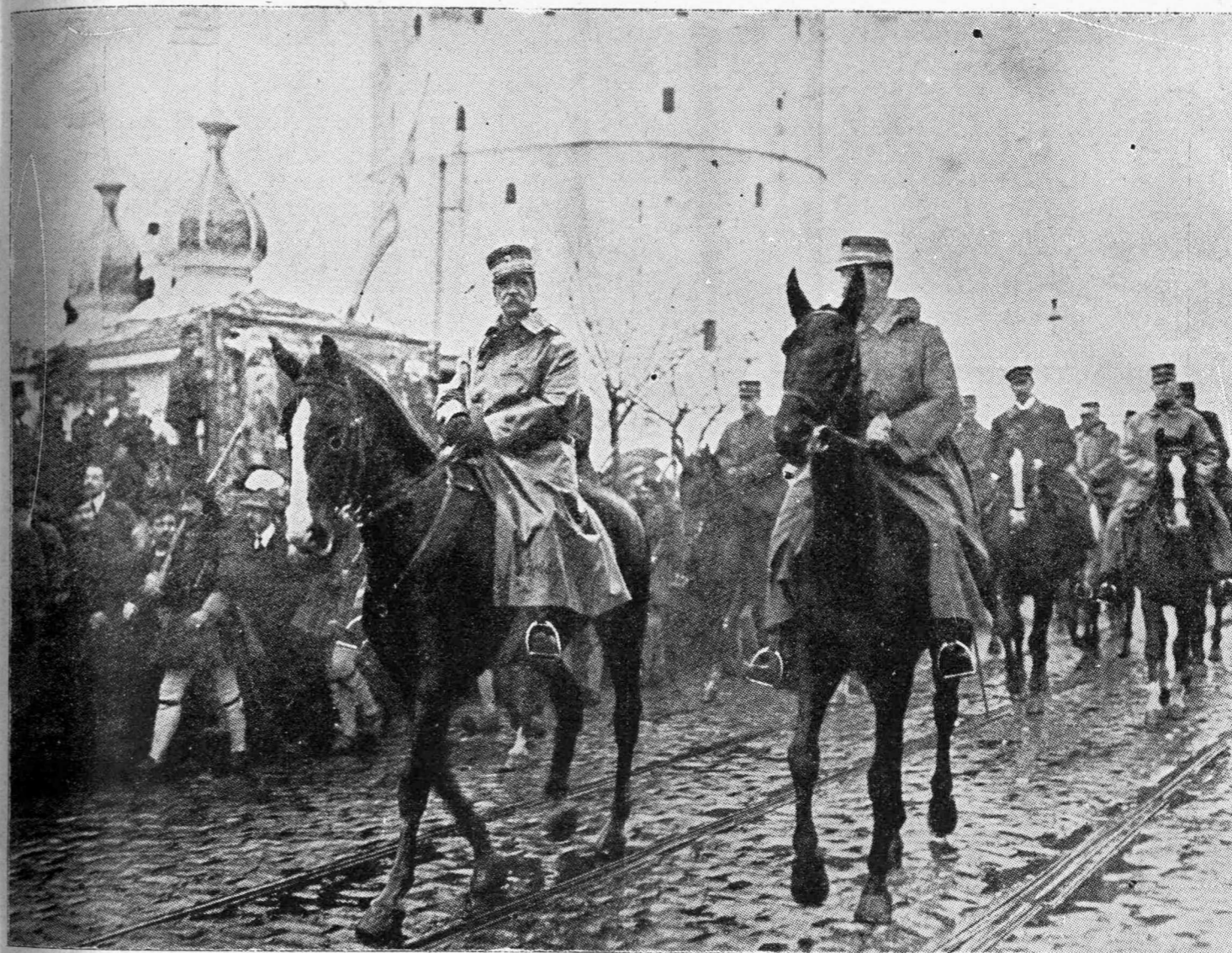
Κ' ἔτσι ἄφησε πίσω τὴ χώρα και τράβηξε κατὰ τὰ μάτια της. Βρέθηκε σὲ κάμπους ἀγνωστούς ὅπου περνοῦσε ἕνας μακρὸς μακρὸς δρόμος και σ' αὐτὸν ἔτρεξε πολλὴν ὥρα, ὡς που ἀπόστασε και κάθησε.

Τώρα ἔκανε κρύο, πολὺ πολὺ κρύο, και τὸ σκοῦρο μπλοῦ φόρεμα, που ἦταν καλὸ στ' ὄρφανοτροφείο μέσα, δὲ ζέσταινε την νύχτα ἔξω στους κάμπους...

Και συλλογίστικε πάλι τὸ κρεβατάκι τοῦ ὄρφανοτροφείου, και δεύτερη φορά πῶθησε τὴ ζεστασιά του. Μὰ ἀμέσως πάλι ἔπνιξε τὴ λαχτάρα, θυμήθηκε τὰ τελευταῖα λόγια τῆς μάνας, και ἡ ἀγανάκτησις που ζύπνησε πάλι μέσα της τῆς ἔδωσε καινούρια δύναμη, σικώθηκε και ἄρχισε πάλι να τρέχει ὡς που ἔφθασε σὲ μιὰ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ.

Ἐκεῖ σταμάτησε. Που βρίσκονταν ἄραγε; Να καθῆσει; να τράβηξει ἀκόμα μπροστά της; Τὸ τραῖνο αὐτὸ ἀπὸ που ἔρχονταν; που πήγαινε; Ν' ἀκολουθήσει τίς γραμμές; Και ἀπὸ πὺ μέρος;

Ἦταν τόσο κουρασμένη που κάθησε πάλι χὰμω και ἀκούμπησε τοὺς ἀγκῶνας στα γόνατά της και τὸ σκῶνι στὲς χούφτες της και κύταξε τ' ἄστρα πέρα, πέρα ἐκεῖ κάτω στὸν ὀρίζοντα ὅπου ἡ γῆ και ὁ οὐρανὸς ἐνώνουνται,

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑΝ ΕΞΗΛΘΕ ΝΕΚΡΟΣ

... Ἀλήθεια δεν την ἀγκαποῦσε πια ἡ μάνα; Και ἄραγε ἔφταιγε ἐκείνη γι' αὐτὸ;...

Τὸ ἀεράκι φύσησε λίγο ποῖο δυνατὰ κ' ἐνὸς χαμόδεντρου τὰφυλλαράκια τρεμούλιασαν πλάγι της. Ἐπεπαύθησε τρυμαγμένη και κύταζε γύρω. Τίποτα δεν κουνούσε, μόνο ἡ καρδοῦλα της κτυποῦσε, κτυποῦσε τόσο που την ἔκουε ὡς μέσα στο κεφάλι της.

Και την ἔπιασε πάλι ἕνα βαθὺ παράπονο, χωρὶς δάκρυα, και ὁ καιὸς της τῆς φάνηκε τόσο ἀνυπόφορος που πῶθησε τὸ θάνατο.

«Αχ! να ἔξερε ἀπὸ πὺ να γυρίση να πάγη στὴ θάλασσα, να πέση στο γιγλὸ να πνιγῆ...»

Μὰ ἦταν ἄρα γε ἀνάγκη να πάγη στὴ θάλασσα γιὰ να πεθάνη; Ἄλλο θάνατο δεν εἶχε; Ναἱ ἐδῶ, στὲς σιδερένιες γραμμές, δεν μπορούσε τὸ ἴδιο να πεθάνη; Τόσες φορές ἔκουσε γιὰ τὸν τάδε και τὸν δείνα πῶς τὸ τραῖνο τοῦ ἔκοψε τὸ πόδι ἢ τὸ χέρι και πῶς πέθανε. Δεν εἶχε παρά να ξαπλωθῆ στα σίδερα και να ἔλθῃ

τὸ τραῖνο... Ἡ καρδιά της κτυποῦσε δυνατὰ, μὰ δὲ στάθηκε να σκεφθῆ. Ἐκπλώθηκε στα σίδερα κ' ἔκλεισε τὰ μάτια.

Μὰ τὸ τραῖνο δεν ἤλθε. Ἄνοιξε τὰ μάτια και κύταζε τρομαγμένη γύρω. Τίποτα δεν εἶδε και πάλι ἔκρυψε τὸ πρόσωπο στὲς χούφτες της.

«Ἄρα γε πονεῖ πολὺ τὸ τραῖνο ὅταν σὲ κόβει στὴ μέση;... Ἄνατρίχασε ὅλη, μὰ δεν κούνησε. Τί ἦταν πὺ τρομερό, να σὲ κόβει τὸ τραῖνο ἢ να πνίγεται στὴ θάλασσα;

Και τὸ ἕνα και τὸ ἄλλο τῆς φάνηκαν ἀνυπόφορα, και συλλογίστικε τὸ σπῆτι τῆς μάνας και τὸ φιλι της.

Μὰ ἦταν ἄρα γε ἀνάγκη να πεθάνη;... Και κατὶ μέσα της σαν ἐλπίδα ζύπνησε· μπορούσε και να μὴ πεθάνη, ποῖος τὴν ὑποχρέωνε να πεθάνη; Δεν την ἤθελε πειὰ ἡ μάνα, δὲς πήγαινε ἄλλου, ὅπου και να ἦταν, μὰ τί ἀνάγκη να τὴν κόψῃ τὸ τραῖνο;...

Ἐκανε ν' ἀνασηκωθῆ και πάλι ξαπλώθηκε

στά σίδηρα. Ποῦ νὰ πάγη; Θὰ τὴν ἔπικνε πάλι κανέναν ἀστυνόμος, θὰ τὴν πῆγαινε πάλι σὲ κανένα γραφεῖο κυριῶν, καὶ πάλι θὰ τὴν ἔβαζαν σὲ κανένα ὀρφανοτροφεῖο, ὅπου ποτὲ ποτὲ δὲν θὰ τὴ φιλοῦσε πειὰ ἢ μάννα...

Καὶ τέτοια ἀποθάρρυνσις τὴν πλάκωσε ποῦ δὲν φοβήθηκε πειὰ τὸ θάνατο, οὔτε τὸν πόνο, οὔτε τὴ φρίκη, καὶ πόθησε νὰ φθάσῃ τὸ τραῖνο νὰ τὴν πάρῃ ἀπὸ τοῦτον τὸν κόσμον ὅπου τόσο τόσο πόνεσε...

Ἐνα σφύριγμα τσιριχτὸ τὴν ξάφνισε καὶ τὴ σήκωσε στὰ πόδια της. Μακρυὰ μπροστά της δύο μεγάλα φωτεινὰ μάτια κατάφθαναν μ' ἕνα μούγκρισμα ποῦ ὀλοένα μεγάλωνε.

Ἐ, καλά! Τί τρώμαξε; Αὐτὸ ἦταν τὸ τραῖνο ποῦ θὰ τὴν ἔκοβε καὶ θὰ τὴν ἔβγαζε ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ τοὺς καυμούς...

Ὁρθίτῃ τὸ κύταξε ποῦ κατάφθανε, τὰ μάτια της μεγαλωμένα, ἄγρια γουρλωμένα. Ἀκόμα λίγο, ἀκόμα λίγο κουράγιο... Νὰ ριχθῇ χάμω; Ν' ἀφήσῃ τὸ τραῖνο νὰ τὴ ρίξῃ καὶ νὰ τὴν κόψῃ...; Θὰ πονέσῃ;... Νάτο...νάτο... θὰ τὴν πάρῃ...

Ἐκλεισε τὰ μάτια, ἔκανε νὰ πέσῃ χάμω, ἢ γῆ κλονίστηκε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια της, τὸ τραῖνο τὴν ἔπαιρνε... τελείωσε... ἀκόμα;...

Ἄνοιξε τὰ μάτια, εἶδε τὸ θηρίον ἀπάνω της σχεδόν, πέταξε μιὰ φωνή, ρίχθηκε πλάγια καὶ ἔπεσε στὰ χώματα.

Καὶ μ' ἕνα κρότο σὰ βροντή, τὸ τραῖνο πέρασε κοντὰ της χωρὶς νὰ τὴν κόψῃ, καὶ βούτησε στὸ σκοτάδι. ὅπου λίγο λίγο τὸ κόκκινο φῶς τοῦ τελευταίου βαγονιοῦ μίκρυνε, θάμπωσε καὶ ἔσβησε. Τότε ἔκρυψε τὸ πρόσωπο στὰ χέρια της καὶ ἔκλαψε ἀπὸ ἀπελπισία καὶ κακορίζικιά, ποῦ δὲ στάθηκε, δὲν ἄφησε τὸ τραῖνο νὰ τὴν κόψῃ! Μιὰ στιγμή θὰ εἶχε πονέσει, καὶ τώρα θὰ εἶχε τελειώσει... Ἄχ, τί κουτὴ! τί σιχαμένη! Οὔτε νὰ πεθάνῃ δὲν μποροῦσε...

Σηκώθηκε πάλι καὶ ἄρχισε νὰ περπατᾶ, ἀκολουθώντας τὰ σίδηρα κατὰ τὸ μέρος ὅπου χάθηκε τὸ τραῖνο.

Κ' ἔτσι ὅλη νύκτα πῆγαινε, καὶ πότε κάθονταν στὸ χῶμα νὰ ξεκουραστῇ καὶ πότε σηκώνονταν πάλι καὶ ξανάπαιρνε τὸ δρόμο της, σέρνοντας τὰ ποδαράκια της, ὡς τὴν ψυχὴ ἀπελπισμένη καὶ ὅταν ξημέρωσε βρέθηκε σὲ μιὰ χώρα ἄγνωστη, ἐμπρὸς σ' ἕνα σταθμὸ ὅπου μερικὰ τραῦμάζευαν ἀνθρώπους φτωχοντυμένους καὶ τοὺς πῆγαιναν στὴν δουλειὰ τους.

Συλλογίζονταν νὰ πάρῃ καὶ κείνη τὸ τραῦμα, γιατί δὲν μποροῦσε πειὰ ἀπὸ τὴν κούραση μὰ δὲν εἶχε οὔτε λεπτὸ στὴ τσέπη, καὶ ὕστερα ποῦ θὰ πῆγαινε;

Ἀποσταμένη κάθησε σ' ἕνα πάγκο ἐμπρὸς στὸ σταθμὸ, ἀκούμπησε τὸ κεφάλι στὴν πλάτη τοῦ πάγκου καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια.

Οὔτε νὰ συλλογιστῇ πειὰ δὲν μποροῦσε ἀπὸ τὴν κούραση...

Ἐνα χέρι ποῦ σήκωσε τὰ μαλλιά της ἀπὸ τὸ μέτωπο τὴν ξύπνησε, καὶ μιὰ φωνὴ τὴ ρώτησε τι κάνη τέτοια ὦρα ἐδῶ; Ἄνοιξε τὰ μάτια καὶ εἶδε ἕνα καλοντυμένο κύριο σκυμμένο ἀπάνω της, ποῦ τὴν κύταζε μὲ συμπάθεια.

—Γιατί δὲν εἶσαι στὸ σπῆτι σου;» τὴ ρώτησε.

Αὐτὴ δὲν ἀποκρίθηκε καὶ ἔκλεισε πάλι τὰ μάτια γιατί ὄλα γύριζαν...

Καὶ πάλι τὴν ξύπνησε ἡ ἴδια φωνή, καὶ κάτι ζεστὸ τῆς ἔκαψε τὰ χεῖλια. «Πιές το... θὰ σοῦ κάνει καλό».

Ἄνοιξε τὰ μάτια καὶ εἶδε τὸν ἴδιο ἄντρα μ' ἕνα κουπάκι καφὲ καὶ γάλα, καὶ στὸ πλάγι ἕνα παιδί μὲ ποδιὰ καὶ μ' ἕνα δίσκο στὸ χέρι.

—Βοήθη με νὰ τὴν πᾶμε στὸ καφενεῖο», εἶπε ὁ καλοντυμένος ἄντρας, καὶ οἱ δύο μαζὺ τὴν πῆραν καὶ τὴ βοήθησαν νὰ πάγῃ ἀντίκρου καὶ τὴν ἔμπασαν σὲ μιὰ σάλα μεγάλη μὲ πολλὰ τραπέζια καὶ καρέγλες, μὰ χωρὶς κόσμον ἐκείνην τὴν ὥρα.

—Φέρε καφὲ καὶ τσουρέκι, καί... καὶ γὰρ δὲς; φέρε καὶ βούτυρο καὶ μέλι», πρόσταξε ὁ κύριος κυτίζοντάς τιν.

Ποτὲ ἀκόμα δὲν εἶχε ἰδῆ τέτοια πολυτέλεια, τὸ ἄμοιρο μικρὸ, ποτὲ δὲν εἶχε φάγει τέτοιο ἐξκίσιον πρόγευμα, καὶ ἡ καρδοῦλα της ἦταν φουσκωμένη ἀπὸ εὐγνωμοσύνη γιὰ τὸν εὐεργέτη της.

Καθισμένος ἀντίκρου της αὐτὸς τὴν κύταζε στρίβοντας σκεπτικὰ τὸ μαῦρο του μουστᾶκι.

—Πάρε ἀκόμα τσουρέκι, πάρε μέλι... θέλεις καὶ ἄλλον καφὲ;» τὴ ρώτησε χαμογελώντας. Καὶ κείνη ντράπηκε γιὰ τὴν πείνα της καὶ κατέβασε τὰ μάτια.

Μὰ ἦτον τόσο εὐγενικὸς καὶ καλὸς, καὶ μὲ τόση συμπάθεια χάρδευε κάθε λίγο τὸ χέρι της, ποῦ σιγὰ σιγὰ ξεπάγωσε καὶ τοῦ ἀποκρίθηκε σὲ ὅσα τὴ ρωτοῦσε καὶ τοῦ εἶπε πῶς δὲν εἶχε πιά σπῆτι, πῶς ἔφυγε ἀπὸ τ' ὀρφανοτροφεῖο, πῶς τώρα ποῦ δὲν τὴν ἤθελε πιά ἢ μάννα, αὐτὴ ἦταν μόνη, μόνη στὸν κόσμον.

«Μὴν κλαῖς» τῆς εἶπε γλυκὰ ὁ κύριος, καὶ ἔσκυψε καὶ τὴ φίλησε στὰ μάτια, «δὲν κάνει νὰ χαλᾷς τέτοια ὠραῖα μάτια, αὐτὰ εἶναι περιουσία!»

Κ' ἐπειδὴ ἐκείνη δὲν καταλάβαινε, «Πόσων χρονῶν εἶσαι;» τὴ ρώτησε. Τοῦ τὸ εἶπε καὶ κείνος σάστισε μὰ καὶ χάρηκε συνάμα,

—Μοιάζεις τόσο μικρούλα! τῆς εἶπε χαδιάρικα. Ἐστριψε πάλι τὸ μουστᾶκι του καὶ τῆς εἶπε, «Θέλεις νὰ ἔλθῃς μαζί μου;»

Ἐκείνη κοκκίνησε ἀπὸ συγκίνηση καὶ χαρὰ. —Μὲ παίρνετε στὸ σπίτι σας; ρώτησε δειλά, μὰ δὲν ξέρω καλὰ ἀπὸ σιγῆρι... γιὰ ἕναν κύριο σὺν καὶ σᾶς...

—Δὲ σοῦ ζητῶ σιγῆρι», τῆς εἶπε, «ἔλα μαζί μου καὶ θὰ σ' ἔχω βασίλισσα.» Καὶ μὲ τὸ χέρι χάρδεψε τὰ μαλλιά της. «Μὲ τέτοιο βασιλικὸ διάδημα καὶ μὲ τέτοια μάτια ποῦ ἔχεις ἐσύ, ψυχὴ μου, ποῖα γυναῖκα δουλεύει».

Τῆς φκίνονταν ὄνειρα ἀπίστευτα ὅλα αὐτὰ ποῦ ἄκουε, καὶ πάλι δειλά ρώτησε. «Τί δουλεῖ θὰ μοῦ δώσετε στὸ σπίτι σας;»

—«Καμιά», τῆς εἶπε ὁ κύριος, καὶ τὴ φίλησε πάλι, αὐτὴ τὴ φορὰ στὰ χεῖλια.

Τὸ φιλί του τὴν τάρχαξε μιὰ στιγμή τὸν κύταξε, γυρεύοντας νὰ καταλάβῃ κάτι ποῦ τῆς ξέφευγε, καὶ πάλι κατέβασε τὰ μάτια.

—«Καμιά δουλεῖ θὰ σοῦ δώσω», τῆς εἶπε, «μόνο θὰ σὲ πάγω στὸ σπίτι μου καὶ θὰ σοῦ δώσω ὠραῖα φορέματα καὶ δαχτυλίδια καὶ σκουληρίκια, γιατί ἔχεις μάτια τέτοια ποῦ πολλοὺς θὰ ξετρελάνεις, καὶ οἱ πλούσιοι κύριοι θὰ σοῦ χαρίσουν ὅ,τι ζητήσεις, φθάνει νὰ κάνεις ἐκεῖνο ποῦ σοῦ λέγω. Θέλεις;»

Μαγεμένη τὸν κύταξε, καὶ ὅλη της τὴν ψυχὴ τὴν ἔβαζε στὸ βλέμμα της, μὰ λόγια δὲν ἔβρισκε νὰ τοῦ πεῖ τὴν εὐγνωμοσύνη ποῦ φούσκωνε τὴν καρδοῦλα της.

Καὶ σὺν τὴν ἔβγαλε στὸ ἀμάξι καὶ πήδησε μέσα κοντὰ της, ξέχασε τὰ βάσανα της ὅλα, τοὺς τρώμους τῆς περασμένης νύχτας, τὸν πόθο της γιὰ τὸ θάνατο, ἀκόμα καὶ τὸ φιλί τῆς μάννας...

Κνημένο ἀρνάκι ἄσπρο, ποῦ τὸ ἄρπαξε ὁ μαῦρος κόσμος....

Ἀλεξάνδρεια, 19 Φεβρουαρίου | 4 Μαρτίου 1013

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Δύο συμπληθίσταται φυσιογνωμίαι ἐξέλιπεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ὁ ποιητὴς Στ. Μαρτζώκης καὶ ὁ ζωγράφος Λεμπέσης, ἕνας ἀπὸ τοὺς δειλοὺς καὶ ταπεινοὺς, ποῦ ἄφινε νὰ λησμονῆται, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ εἶναι ὀλιγώτερον μεγάλως ἀπὸ τοὺς θορυβοῦντας καὶ τοὺς πολὺ γνωστούς.

Ὡς τοπειογράφος Ἑλληνικῶν τοπειῶν κατεῖχε τὴν πρώτην θέσιν. Ἡ Ἑλληνικὴ φύσις ἦτον ἡ μεγάλη ἀγάπη του καὶ τὸ μόνον πρᾶγμα ἴσως ποῦ τὸν ἐνδιέφερε, ποῦ τὸν συνε-

κίνει εἰς τὴν ζωὴν. Τῆς τὸ ἀπέδειξε μὲ τὴν θαυμασίαν ἐργασίαν του, μὲ πίνακας τόσο τέλει ἀποδοθέντας καὶ τόσο ὀλίγον δυστυχῶς γνωστούς.

Ὁ Λεμπέσης ἄλλου, εἰς τόπους ποῦ τὰ ἔργα Τέχνης δὲν θεωροῦνται πολυτέλεια περιττή, θὰ ἦτον ἑκατομμυριοῦχος. Ἐδῶ ἔζησε καὶ ἀπέθανε πτωχὸς καὶ τὸ χειρότερον λησμονημένος καὶ πρηγκωνισμένος.

Ὁ Στέφανος Μαρτζώκης, ὁ ποιητὴς τῶν γνωστῶν συνότων, ὁ Ἕλληνας Λεοπαρδῆς, ὡς ἤθελε νὰ θεωρεῖται, ὑπῆρξε κάπως τυχερότερος ἀπὸ τὸν Λεμπέσην. Πτωχὸς, πτωχότατος καὶ ἄτυχος ὡς ἄνθρωπος εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Ἄλλ' ὡς ποιητὴς εἶδε καὶ ἡμέρας χαρᾶς, εἶδε γύρω του ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι τὸν ὠνόμασαν διδάσκαλον καὶ ἠκολούθησαν τὴν σχολὴν του, τὴν περισσότερον Ἰταλικὴν παρὰ Ἑλληνικὴν. Εἶδε ἀκόμη, τὰ ποιήματά του δημοσιευμένα εἰς ἕνα τόμον τῆς Βιβλιοθήκης Μαρσαλλῆ καὶ τὰ συνόττα του, μέσα εἰς τὰ ὅποια ὑπάρχουν πολλὰ ὠραῖα, νὰ ἐπαινοῦνται καὶ νὰ ἐγκωμιάζωνται.

Καὶ ἡ κηδεὶα του ἀκόμη ἔγινε δημοσίᾳ δαπάνη καὶ ἐπιφανεῖς συμπολιταὶ του ἐκτὸς τῶν νέων θαυμαστῶν του τὸν ἐσυνώδυσαν εἰς τὸν τάφον, καὶ στέφανοι κατετέθησαν καὶ ἐπικήδειοι ἐξεφωνήθησαν. Ὡστε ἡ δυστυχία τῆς ζωῆς του, τὴν ὁποῖαν ἔκλαυσε καὶ ἐβρήνησεν εἰς ὅλους τοὺς τόνους δὲν τὸν παρηκολούθησεν εἰς τὸν τάφον.

Κατὰ τοῦτο ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος τοῦ Λεμπέση, τοῦ πρηγκωνισμένου καλλιτέχνου.

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

Ὅλιγα λεπτὰ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν κοντὰ εἰς τὸ λοιμοκαθατήριον, εἰς ἀνοιχτὸν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ὀρίζοντα ὑψόνεται τὸ παλάτι ἐνὸς πολὺ παλαιοῦ Κεδίβου τῆς Αἰγύπτου. Ἄν ἦταν ὁ Μεχμέτ Ἄλῆς ἢ ἄλλος δὲν ἐνθυμοῦμαι, διότι ἔχω τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ μὴ σημειῶν τίποτε ὅταν ταξιδεύω, καὶ ἡ πολὺ κουρασμένη μνήμη μου ἀρνεῖται πλέον νὰ μοῦ φυλάττῃ ὀνόματα.

Τὸ παλάτι αὐτὸ ἂν καὶ στέκεται μεγαλοπρεπὲς καὶ ὑπερήφανον εἰς ἕνα μικρὸν ὕψωμα ἀπὸ τὸ ὅποιον κυριαρχεῖ εἰς τὴν Μαρσῶτιδα λίμνην καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ μέρος τῆς εἰσόδου του τὸ πανόραμα τῆς Ἀλεξάνδρειας, ὅμως μέσα του φέρει τὸ ἐρείπωμα τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως.

Τί θὰ ἦτον εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ κυρίου καὶ ἄρχοντος ὁ ὅποιος τὸ ἔκτισεν ἐκεῖ, διὰ νὰ

περνᾶ ἴσως ὀλίγας ἡμέρας τοῦ χρόνου μετὰ τὰ χαρέμια του, φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῶν προφυλακίων του, ὅπως ἤμποροῦσε νὰ ὀνομασθῆ ἡ μεγαλοπρεπὴς εἰσοδός του. Δύο ἡμικυκλικὲς κλίμακες—μόνον μετὰ τὴν πομπώδη αὐτὴν λέξιν ἀποδίδεται ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀρμονία τῶν γραμμῶν των—ὑποδέχονται τὸν ἐπισκέπτην ὡς δύο ἀνοικτὰ ἀγκάλαι. Κάθε σκαλοπάτι εἶναι σκαλισμένο, πελεκημένο, ὄχι με ἀρχαῖα σχέδια, ὅπως θὰ ἐπερίμενε κανεὶς, ἀλλὰ με αἰγυπτιακά, τὰ ὁποῖα πολὺ συγγενεύουν, ὅπως ἔχουν τὴν ἰδίαν βέβαια πηγὴν μετὰ τὰ ἰδικὰ μας.

Ἐπάνω ἡ εἰσοδος ἓνα εἶδος μεγάλης καὶ ὑψηλῆς αὐλῆς εἶναι στρωμένη μετὰ μωσαϊκὰ ἀπὸ ἄσπρο καὶ στακτὶ καὶ πράσινο μάρμαρο. Ὁ ρυθμὸς ἐδῶ ἀνακατόνεται, τὸ σύνολον ὅμως εἶναι ἀρμονικὰ σχεδιασμένο.

Τὸ πῶς εὐρεθῆκαμεν εἰς τὸ ἐγκαταλελειμμένο αὐτὸ παλατάκι μία συντροφικὴ ἐντελὴς ἀθηναϊκὴ ἀπὸ συγγενεὶς καὶ φίλους καὶ πῶς ἐτραξάξαμεν τὴν ἐρημικὴν σιωπὴν τῶν μυστηριωδῶν ἀναμνήσεων ὀφείλεται εἰς μίαν πρόσκλησιν ἀγαπημένου συγγενεοῦς.

Τὸ παλάτι δὲν εἶναι ἰδικόν του, ἀλλὰ τὸ ἐνοικιάζει μετὰ ἕλην τὴν ἀπέραντον περιοχὴν του δὲν ἤξεύρω πόσα φιντάνια γῆς, τὴν ὁποῖαν ἐπενοικιάζει εἰς διαφόρους ἀραβας καλλιεργητάς.

Θὰ ἐπερνούσαμεν ἕλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ ὑπαιθρον, καὶ θὰ ἀπολαμβάναμεν ὡς ἀληθινοὶ ἡλιολάτραι τὴν χαρὰν μιᾶς θαυμασίας ἀνοιξιᾶτικης ἡμέρας μέσα εἰς τὴν καρδίᾳ τοῦ χειμῶνος κατὰ τὸ ἡμερολόγιον.

Ὁ κῆπος μετὰ τὰ μεγάλα δένδρα του καὶ τὰ μικρὰ του φυτῶρια ἀγκαλιάζει τὸ παλάτι ἀπὸ τῆς τρεῖς του πλευρῆς, ἐνῶ κάτω ὡς ἀπὸ ὑψηλὸν ἀνθισμένον ἐξώστην ἀπλώνει ἡ λίμνη τῆς ζαφειρένια λεκάνης τῆς ποῦ ἀντανάκλαξ μυριάδες δαμάντια εἰς κάθε κυμάτισμα τοῦ νεροῦ.

Ἐντελῶς ἀντίθετα ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ τὸ φῶς ποῦ σκορπίζεται ἐξω, μέσα εἰς τοὺς μεγάλους διαδρόμους μετὰ τὰ ἀρχαιολογικὰ κτελεῖα καὶ τῆς ἀπέραντης σάλης βασιλεύει κάτι σὰν πένθος καὶ σὰν τραγικὸς θάνατος.

Τόσον ποῦ δὲν εἶχα κἄν τὸ θάρρος νὰ ζητήσω νὰ εἰσδύσω μέσα ἐκεῖ διὰ νὰ μὴ ταραξῶ τὴν πένθιμον σιγὴν τῶν αἰθουσῶν καὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν δωματίων, ποῦ ἐφωτίζοντο ὄχι ἀπὸ τὸ φῶς κατ' εὐθείαν τοῦ κήπου, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἡμίφως τῶν ἀπεράντων διαδρόμων.

Ἄν ἔλειπε μάλιστα μία γιγαντώσμη γυναῖκα, μιὰ καλοδεμένη Κρητικὴ ὑπηρετριά, ποῦ ἤσχολεῖτο μέσα ἐκεῖ εἰς τὴν προετοιμα-

σίαν τοῦ γεύματος ἡ στενοχωρία τῆς ἐρημώσεως θὰ ἦτον ἀκόμη περὶ μεγάλη.

Ἄλλ' αὐτὴ μόνη τῆς, μετὰ τὸ κτυπητὸ γέλοιο τῆς καὶ τὰ παχειὰ λόγια τῆς, ποῦ βγαίνουν πάντα στρουγγυλὰ καὶ μελωδικὰ ἀπὸ κάθε στόμα Κρητικὸ, διασκεδάζουν κάπως τὴν μελαγχολίαν τοῦ περιβάλλοντος.

Ἐξω εἰς τὸν κῆπον, κάτω ἀπὸ ὠραῖα δένδρα ἓνα τραπέζι ἀνθοστολισμένο καὶ καλοσερβισμένο εἰς ὕλας τὰς λεπτομερείας του ἐπιτείνει τὴν χαρὰν τῶν προσκεκλημένων καὶ προσθέτει πολὺ εἰς τὴν γραφικότητα τῆς πρασινάδας ποῦ ἀπλώνει ὁ κῆπος ἐπάνω ἀπὸ τὴν γαλακτὴν λίμνην.

Ἐνας μελαγχροῖνος Αἰγύπτιος, ποῦ τὸν διακρίνει ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας τὸ ὀλοκόκκινο φεσάκι, μᾶς μοιράζει μπουκετάκια ἀπὸ μενεξέδες, καὶ μικροσκοπικὰ τριαντάφυλλα, ἐνῶ ταυτοχρόνως, φέρει τὸ χέρι ἀπὸ τὴν καρδίᾳ εἰς τὸ κεφάλι διὰ νὰ μᾶς εὐχηθῆ τὸ καλῶς ἤλθωμεν. Ὁ Αἰγύπτιος ὡς σύντροφος τοῦ ἐξάδελφου μου συμμετέχει τῶν περιποιήσεων καὶ λαμβάνει μέρος εἰς τὴν τελείως νοικοκυρικὴν ὑποδοχὴν, ὅπου μᾶς γίνεται, τὴν ὁποῖαν θὰ ἐζήλευεν εἰς ὕλας τὰς λεπτομερείας τῆς αἰ πλέον φημισμένοι διοργανώτριαι ἐκδρομῶν.

Σκορπιζόμεθα εἰς τὸν κῆπον, ὁ καθένας μας σύμφωνα μετὰ τὰς προτιμήσεις του. Ἐνας πλαιῖος ἐξώστης ἐπάνω εἰς τὴν λίμνην μετὰ ἓνα παγκάκι πράσινο μετὰ ἐλκῆς εὐθὺς ὡς τὸν ἀντίκρουσκα. Ἐκεῖ περνούμεν δύο τρεῖς ἀπὸ ἡμᾶς μετὰ ἀληθινὴν ἀπόλαυσιν τὴν ὥραν μέχρι τοῦ προγεύματος. Οὐρανὸς χωρὶς ἓνα σύννεφο, λίμνη ποῦ μοιάζει θάλασσα χωρὶς κύματα, δένδρα καὶ λουλούδια χωρὶς ἀνεμον, νὰ τί ἀναπαύει πραγματικῶς τὰ πολὺ τετατωμένα νεῦρα, τὸ πολὺ κουρασμένον πνεῦμα, τὴν πολὺ ἀνήσυχον ψυχὴν.

Ἡ σκέψις μου μέσα εἰς τὴν γλυκερὴν αὐτὴν μόνωσιν πετᾶ εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ χαρεμιῦ ποῦ τὸ παλάτι αὐτὸ μετὰ τὸν μέγαν πρὸς τὴν λίμνην κῆπον θὰ ἐχώριζεν ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ ἀπὸ τὸ μακρυνὸν ἀκόμη ἀντίκρουσμα τῆς πόλεως. Τὸ πνεῦμα των ποῦ τὸ ἀποκοιμίζει τούτους αἰῶνας τῶρα ἡ σκαθιά, ἡ ψυχὴ των ποῦ δὲν ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ζυπνᾶ καὶ νὰ συντραβάσεται εἰς ἄλλο αἶθεμα πρὸς εἰς τὸ μέτρομα τῆς ἡδονῆς ποῦ ἡ εὐμορφία των θὰ χαρίσῃ εἰς τὸν ἄρχοντα καὶ κύριόν των, τὸ σῶμα ποῦ καταδικάζεται εἰς τὴν τρυφηλὴν μαλθακότητα καὶ τὴν νυσταλέαν ἀδράνειαν, δὲν εἶχαν βέβαια ἀνάγκην τῆς μοναξιάς αὐτῆς διὰ νὰ ξεκουρασθοῦν.

Καὶ μοῦ φαίνεται ὅταν νὰ τῆς βλέπω νὰ

περνοῦν μιὰ μιὰ ἀπὸ τὴν μεγάλην θύραν τοῦ κήπου, κοπάδι ἀνθρώπινο ἔμορφο καὶ διαλεγτὸ μετὰ τὰ κτυπητὰ ἀτλαζένια φορέματα καὶ τὰ χρυσοκεντημένα παπουτσάκια, νὰ σύρονται ἄγουστα καὶ βραρετὰ κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ νὰ χασμοῦνται ἀπὸ μελαγχολίαν καὶ πληξὴν ἐπάνω εἰς τὸ πράσινο παγκάκι ποῦ βλέπει εἰς τὴν λίμνην.

Ἡ πρόσκλησις γιὰ τὸ πρόγευμα μετὰ ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν μελαγχολικὴν αὐτὴν ὀπτασίαν. Καὶ ἡ πραγματικότης, μιὰ εὐχάριστη καὶ ὀλοζώντανη πραγματικότης, ἐσκόρπισε καὶ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν μου εὐθυμίαν καὶ χαρὰν.

Τὸ πρόγευμά μας ὑπῆρξε τόσον ὀρεκτικὸν καὶ τόσον ἐκλεκτὰ κανονισμένον, ὥστε ἐπέστην μιὰ φορὰ ἀκόμη ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ εἰδικοῦ προορισμοῦ τῆς γυναῖκος διὰ τὰς ἐργασίας αὐτὰς δὲν στηρίζεται πούθενά. Ὁ ἐξάδελφός μου, χωρὶς νὰ εἶναι ἐγγάμος, ἀλλ' οὔτε καὶ διόλου mondain, ἔκαμε τὰς τιμὰς τῆς προσκλήσεώς του μετὰ τόσην ἐπιτυχίαν καὶ μετὰ τόσην ἀβρότητα, ὥστε νὰ περάσῃ ὀλόκληρος ἡ θαυμασία ἐκεῖνη ἡμέρα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωμεν.

Μετὰ τὸ ἀπογευματινὸν τσάι, τὸ ὁποῖον ἐσερβιρίσθη κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα μετὰ ρωσικὴν ἐντελὴς ἐπισημότητα, ἓνας μαῦρος ἀρχισε νὰ τραγουδᾷ θρηνώδη καὶ λυπητερὰ τραγούδια, τὰ ὁποῖα ἐσυνώδευε μετὰ τὸ ντέφι του. Τρελλός, ῥάκος τῆς ζωῆς, τυλιγμένον μετὰ ἄλλα ῥάκη, ὁ δυστυχὴς αὐτὸς διὰ νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ ἀνακάτωνεν εἰς τοὺς στίχους του ὅσας λέξεις ἑλληνικὰς ἐγνώριζεν. Ἄλλοι μαῦροι, ἐργάται αὐτοὶ ἀφῆκαν τὴν ἐργασίαν των καὶ ἐσηματίσαν κύκλον γύρω του, ἀπαράλλακτα ὅταν μικρὰ παιδιά, ποῦ περικυκλόνουν τοὺς τρελλοὺς γιὰ νὰ τοὺς βασανίσουν.

Δὲν πιστεύουν λοιπὸν πλέον οἱ Τοῦρκοι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἀγιότητα τῶν τρελλῶν, ὅπως ἄλλοτε καὶ ἀντὶ νὰ τοὺς περιποιῶνται καὶ νὰ τοὺς σέβωνται, τοὺς φέρονται μετὰ τόσην σκληρότητα, ἠρώτησα τὸν Αἰγύπτιον φίλον μας, ὁ ὁποῖος ἀπεμάκρυνε τὸν τρελλὸν μετὰ κάποιαν στενοχωρίαν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐμειδίασε καὶ διὰ νὰ ἀποφύγῃ περισσοτέρως ἐξηγήσεις ἤρchiσε νὰ μᾶς μοιράξῃ τὰ μπουκέτα, τὰ ὁποῖα ἐστόλιζαν τὸ τραπέζι μας. Μία παρατήρησις μου διὰ τὸ σχῆμα ἑνὸς χρωματένιου δοχείου Ἀραβικοῦ ἐπροκάλεσεν ἐπανάστασιν διαμαρτυριῶν ὕλης τῆς συντροφιάς μας.

«Περιμένετε τὴν περιγραφὴν» ἔλεγεν ἡ φίλη μου· ὅτὰ τὸ μεταμορφώση, ποιὸς ξέρει, εἰς τί ἔργον τέχνης.

Τὸ κακόμοιρο, καὶ ταπεινὸ χρωματένιο βάζο, ποῦ δὲν εἶχεν οὔτε ἀνάγλυφα, οὔτε γραφὰς ἀρχαίας, σὰν τὰ θαυμαστὰ τῆς Ἑλληνικῆς μας Τέχνης πῶς τὸ ἐκκομεταχειρίσθησαν ὅλοι.

Καὶ ὅμως ἡ γραμμὴς του ἦταν ἀρμονικὴ καὶ ἔμορφη καὶ ὅταν ἐγυμνώθη ἀπὸ τὰ λουλούδια ποῦ τὸ ἐστόλιζαν, ἐφαίνετο πολὺ ὠραιότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα τῆς Εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας, ποῦ μετὰ ἀξιώσεις προστυχοντυμένης γυναικούλας ἄπλωναν κάτω ἀπὸ τὸν ροδισμένον ὀρίζοντα τῆς δύσεως τὰ κτυπητὰ των χρωμάτων.

K. PAPPEN

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΜΠΗΝ ΤΗΣ ΟΡΚΟΜΩΣΙΑΣ

Οἱ Βασιλεῖς ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα κατὰ τὴν ἐξῆς σειράν.

Ἦγούντο δύο ἀμαξίαι φέρουσαι τὸν Αὐτάρχη καὶ τοῦ Διαδόχου κ. Μερκάτην, τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου κ. Ζυμβρακίαν, τοὺς ὑπασπιστάς τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου κ. κ. Καλίνσκην καὶ Λεβίδην καὶ τὴν ἐπὶ τῶν τιμῶν κυρίαν τῆς Βασιλείσεως Σοφίαν δεσποινίδα Κοντοσταύλου.

Τῆς Βασιλικῆς ἀμάξης προηγείτο οὐλαμὸς ἰππικοῦ προχωρῶν ἐν καλπασμῶ.

Εἰς τὴν ἀνοικτὴν Βασιλικὴν θέρριππον ἀμαξίαν ἐκάθηντο δεξιᾶ μὲν ὁ Βασιλεὺς, φέρον μεγάλην στολὴν στρατηγοῦ μετὰ πένθος εἰς τὰ στρατηγικὰ διάσημα, καὶ ἀριστερᾶ ἡ Βασίλισσα Σοφία, μετὰ πένθιμον περιβολὴν καὶ πυκνὸν πέπλον εἰς τὸ πρόσωπον.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως ἔφερε καταφανὴ ἔχνη θλίψεως, παρὰ τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν ἀρρενωπὴν ἔκφρασιν, τὴν ὁποῖαν σημαντικῶς ἔχει ἐντείνει πολὺμηνος συνεχῆς ζωῆ ἐκστρατείας.

Ἡ Βασίλισσα Σοφία ἐφαίνετο περισσότερον καταβεβλημένη, τὸ δὲ πένθος τῆς περιβολῆς μόλις ἀφίνον νὰ διαφαίνεται τὸ κυανοῦν τῆς ταινίας τοῦ Μεγαλοσταύρου, ἐδίδεν ἐντύπωσιν βαθυτάτης θλίψεως. Ἡ Α. Μεγαλειότης ἔφερε καὶ τὰ διάσημα τοῦ Μεγαλοσταύρου ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐπίσης δὲ καὶ τὸ περιώνυμον ἐκ μαργαριτῶν περιδερκιδίον τῆς.

Τὴν Βασιλικὴν ἀμαξίαν ἠκολούθει ἑτέρα φέρουσα τὸν Διαδόχον Γεώργιον, μετὰ στολὴν ὑπολοχαγοῦ τοῦ πεζικοῦ, τὸν ἀδελφόν του Ἀλέξανδρον, μετὰ στολὴν ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ τὸν πρίγκηπα Χριστόφορον μετὰ στολὴν ὑπασπιστοῦ τοῦ Βασιλέως.

Ἦτο ἀνέκφοκτος ὁ ἐνθουσιασμός, μὲ τὸν ὁποῖον τὰ πλήθη ἐχαιρέτισαν διερχόμενον κατὰ τὴν μετάβασιν καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδον τὸ Βασιλικὸν ζεῦγος. Παρὰ τὴν ἐθνικὴν θλίψιν, ἥτις πραγματικῶς συνέχει ἔλην τὴν ζωηρότητα τοῦ λαϊκοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ μετριάζει κάθε διάχυσιν, αἱ ζητωκραυγαὶ καὶ τὰ χειροκροτήματα ἀντήχουν ἐκκωφοντικῶς ὑπὲρ τῶν Βασιλέων. Ἀπὸ τοῦ ξενοδοχείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας αἱ κυρίαι ἐρράντισαν μὲ ἀφθονα ἄνθη, μενεξέδες ἰδίως, τοὺς Βασιλεῖς, ἐνῶ τὸ πλῆθος ἐχαιρέτα σείον πῖλους καὶ μινθόλια.

Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ συνοδεία ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Βουλὴν, ἔπου ἡ συγκέντρωσις τοῦ κόσμου ἦτο μεγαλειτέρη, ἐπὶ τοσοῦτον αἱ ζητωκραυγαὶ ἐπετείνοντο καὶ ἠκούοντο μακρόθεν ὡς βοὴ θαλάσσης τρικυμιώδους.

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς !

Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐχαιρέτα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ στρατιωτικῶς, ἐνῶ ἡ Βασίλισσα Σοφία ἐχαιρέτα ἐλαφρῶς διὰ τῆς κεφαλῆς.

Οἱ 101 κανιβολισμοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ταράσσουν τὴν ἀτμόσφαιραν, ριπτόμενοι ἀπὸ τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν. Ζητωκραυγάζουν. Χειροκροτοῦν. Καπέλλα ρίπτονται εἰς τὸν ἀέρα. Ἡ βασιλικὴ συνοδεία ἐμφανίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁδοῦ Σταδίου καὶ φθάνει πρὸ τῆς Βουλῆς ἐν μέσῳ ἀκρῆτης ἐνθουσιασμοῦ.

Η ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΡΚΟΜΩΣΙΑΝ

Θὰ τὴν ἠθέλαμεν περισσότερο ἡρωϊκὴν, ἀνδροπρεπῆ, αὐστηράν, ἀνάλογον πρὸς τὴν δύξαν καὶ τὸ πολεμικὸν μεγαλεῖον τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου. Ἐνα δύο τηλεβόλα, ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν μαχῶν, μισοσκαπεσμένα μὲ σημαίας ἀπὸ τὰς κυριευθείσας ἀπὸ τὸν ἐχθρόν, καὶ ποῦ νὰ μυρίζει πυρίτιδα καὶ νὰ δίδῃ τὸν τύπον τοῦ σημερινοῦ ἀγῶνος θὰ ἔδιδεν ἄλλον τόνον εἰς τὴν προχθεσινὴν τελετὴν τῆς ὀρκωμοσίας. Δυὸ τρεῖς σημαῖαι Ἑλληνικαὶ ἐκεῖ, παρὰ τοὺς βασιλικούς θρόνους, τοὺς ὁποίους θὰ ἐπροτιμοῦσα ὀλιγώτερον κοινούς καὶ συνειθισμένους ἀπὸ ὅλους τοὺς χρυσοκακίνους *banales* θρόνους τῶν βασιλέων. Κάτι ἐν γένει ἀνδρικώτερον καὶ αὐστηρότερον, μὲ ἐν ἀγαλμα στεφανωμένον μὲ δάφνην τοῦ ἐκλείψαντος βασιλέως, μὲ ἄλλο ἀγαλμα νίκης ἐκεῖ κοντὰ, μὲ μίαν εἰκόνα τοῦ τελευταίου τῶν Κωνσταντίνων κἄπου, ἰδοὺ τὸ πλάσιον ποῦ ἐφαντάσθη εἰς συνδυασμὸν μὲ τὰ πολλὰ ἄνθη καὶ τὰ Ἑλληνικὰ χρώματα τοῦ ὠραίου κατὰ τὰ ἄλλα στολισμοῦ τοῦ κ. Μοκατσιάμπη.

Τὸ Προεδρεῖον εἶνε στολισμένον μὲ λευκὰ καὶ κυκᾶ μεταξωτὰ. Δύο χρυσοπόρφυροι θρόνοι ἔχουν τοποθετηθῆ διὰ τοὺς Βασιλεῖς. Εἰς τὸ μεταξὺ φοινικοειδῆ, διακοσμητικὰ, μαργαρίται συμπληρῶνουν τὸν διάκοσμον τοῦ Προεδρείου. Ἐπὶ τοῦ βήματος χρυσοῦν ἀνάγλυφον τὸ ἀρχικὸν τοῦ ὀνόματος τοῦ νέου Βασιλέως.

Αἱ θύραι εἶναι τοιοῦτοτρόπως στολισμέναι, ὥστε νὰ παρουσιάζουν τὰ χρώματα καὶ τὰς γραμμὰς τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας. Μεγάλοι στέφανοι δάφνης μὲ κίτρινα τριαντάφυλλα, συνδεδεμένοι μεταξὺ τῶν διὰ γυρίαντας δάφνης μὲ λευκὰ τριαντάφυλλα καὶ με κυκᾶς ταινίας, καταλαμβάνουν ὅλους τοὺς τοίχους τῆς αἰθούσης. Μεγάλαι ἀνθοδοχεῖαι εἶναι διεσπαρμένα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ μὲ μαργαρίτας καὶ κυάνους.

Τὸ σύνολον εἶναι εὐγενῶς ἐορτάσιμον, εὐχάριστον, φιλόκαλον. Τὸ χέρι τοῦ καλλιτέχνου φαίνεται, καὶ ὁ κ. Ζαβιτσᾶνος εἶναι ἀξίως συγχαρητηρίων.

Ἡ αἴθουσα κάτω ἤδη μαυρίζει ἀπὸ τὸ ἐπίσημον ἔνδυμα ἐνῶ αἱ κεφαλαὶ ἀστράπτουν ἀπὸ τοὺς μεταξωτοὺς ὑψηλοὺς πῖλους τῶν μὴ ἀποκαλυφθέντων βουλευτῶν.

Εἰς τὸ θεωρεῖον τῶν διπλωματῶν χρυσαὶ καὶ ἀσημεῖα καὶ κόκκινα καὶ πράσινα χρώματα. Αἱ κυρίαι τῶν διπλωματῶν φέρουν πένθιμον περιβολήν, κεκαλυμμένον δὲ καὶ τὸ πρόσωπον μὲ κρέπι.

Αἶφνης ἀκούονται ἔξω αἱ σάλπιγγες χαιρετῶσαι τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Πρὸ αὐτοῦ ὅμως εἰσέρχεται ὁ κ. Θεοτόκης ἐν Μεγαλοσταύρῳ. Μετ' ὀλίγον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον φαίνεται εἰσερχόμενον καὶ καταλαμβάνον τὰς ὑπουργικὰς θέσεις.

Ὁ Πρόεδρος ἀνακοινῶ, ὅτι ἀντικείμενον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι ἡ ὀρκωμοσία τοῦ νέου Βασιλέως καὶ, ἐπειδὴ αὕτη ἔχει ὀρισθῆ διὰ τὴν 10 1)2, προτείνει ὅπως διακοπῆ ἡ συνεδρίασις μέχρι τῆς ὀρισθείσης διὰ τὴν ὀρκωμοσίαν ὥρας.

Προσέρχεται ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ Προεδρεῖον δεξιᾷ. Προφανῶς ἔχει συμβῆ λάθος εἰς τὴν ὥραν, διότι ἄλλως δὲν ἐξηγεῖται πῶς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ὁ Μητροπολίτης ὑποχρεοῦνται νὰ μείνουν χρυσοστόλιστοι καὶ ἀκίνητοι ἐπὶ εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας ἐπὶ τοῦ Προεδρείου, ἀναμένοντες.

Εἰς τὸ βασιλικὸν θεωρεῖον παρίστανται μόνον αἱ πριγκίπισσαι Μαρία τοῦ Γεωργίου καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως πριγκίπισσα Ἑλένη ἀμφότεραι ἐν πένθει. Ἡ πριγκίπισσα Ἑλένη

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

φέρει περιδέραιον ἐκ μαργαριτῶν. Ὅπισθεν αὐτῶν παρακάθεται ἡ ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς Βασιλείσης Κυρία Κοντοσταύλου.

Οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Βασιλέως ἔσταντο ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἐξέδρας, ἀριστερᾷ μὲν τῆς Βασιλείσης ὁ πρίγκηψ Ἀλέξανδρος, ὅπισθεν δὲ τοῦ Βασιλέως ὁ Διάδοχος Γεώργιος, καὶ πρὸ αὐτῶ ὁ βασιλόπαις Χριστόφορος.

ΤΟ ΜΝΗΜΑ ΤΟΥ Η ΜΑΝΝΑ ΤΟΥ ΖΗΤΑ

— Σὰν τί μανοῦλα ! νὰ ζητᾶς,
ποῦ μαυροφορεμένη,
ἀγάλι, ἀγάλι περπατεῖς,
καὶ σκύβης τὸ κεφάλι ;
— Ἐνα πρῶτ' μ' ἐφίλησε,
καὶ μοῦ εἶπε : τὴν εὐχή σου,
μανοῦλα μου ζητῶ,
θὰ φύγω γὰρ τὸν πόλεμο.
Νὰ μὴν κακοκαρδίσης...
μὲ τὸ καλὸ θὰ ἴρθῳ :
Γράμμα μονάχῳ μῶγραψε.
καὶ μῶλεγε τὴ Νίκη καὶ
καὶ τὴν καλή του γελά
Μέρες βδομάδες πέρασαν,
γυρίσαν λαβομένοι
συντρόφοι σὸ χωριὸ
Φέρανε τὰ μανιτάτα του
καὶ μοῦ εἶπανε τῆς μαύρης,
νὰ μὴν τὸν καρτερῶ.
Πῆρα τὸ δρόμο, κ' ἔφτασα
σὴ ματωμένη χώρα.
Ράχες βουνῶν ἀνέβηκα,
ἐπέρασα λαγκάδια,
κ' ἄγριες ρεματιές...
Χαμόλαρο δὲν ἄφησα,
νὰ μὴν τ' ἀναμερίσω.
Διάβηκα κάμπους πράσινους,
καὶ μὲ τὰ δόλγα χέρια
χώρασα τὰ χοριάτια τους,
τὸ μνημά του νὰ βροῦ.
Τὸ χῶμα ποῦ τὸν σκέπασε,
νὰ τὸ δακρυποτίσω.
Νὰ στήσω μοιρολόι,
τῆς χάρις του νὰ εἰπῶ.
Μανοῦλα ! μὴ σκοιῶνεσαι...
μὴν ἄδικα πονεῖσαι...
μνημα δὲ θὰ βρεθῆ.
Ἡ Δόξα μνημα ἄνοιξε
τὴ φωνεινὴ ἀγκαλιά της,
κ' ἔθαψε μέσα ἐκείνους,
ποῦ πέρανε γὰρ αὐτή.

13 Ἰανουαρίου 1913

ΑΙΚ. Β. ΚΑΤΣΙΦΟΥ

Ἐθνικὰ γεγονότα ἐντελῶς ἀπρόοπτα καὶ θλιβερὰ ἐβύθισαν εἰς πένθος καὶ θλίψιν τὸν πολιτικὸν ὀρίζοντα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ χαρὰ καὶ ὁ θρίαμβος διὰ τὴν κατάληψιν τῶν Ἰωνίνων μετεβλήθη εἰς ὀδύνην διὰ τὸν κατὰ τὴν 5ην Μαρτίου ἄδικον θάνατον τοῦ λατρευτοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α'.

Ὁ ἄθλιος δολοφόνος, τέρας ἀπαίσιον, κτηνὸς μᾶλλον παρὰ ἄνθρωπος ὀνομάζεται Ἀλέξανδρος Σχινᾶς καὶ εἶναι ἀλήτης τοῦ ἐσχάτου εἴδους. Εὐθὺς μετὰ τὴν δολοφονίαν συνελήφθη καὶ ὠδηγήθη εἰς τὰς φυλακάς, ὅπου ἀνακριθεὶς ὠμολόγησεν ὅτι ἔκαμε τὸ ἐγκλημα, διότι πέρυσι εἶχε ζητήσει τὴν συνδρομὴν τοῦ βασιλέως καὶ ἀπεπέμφθη ἀπὸ τοὺς ὑπασπιστάς του μὲ σκληρότητα.

Εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Γεωργίου συνεκλήθη ἡ Βουλὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς ὁ νικητὴς Διάδοχος Κωνσταντῖνος, ὁ ὁποῖος ἔδωκε καὶ τὸν ὄρκον πρὸς τὸ Σύνταγμα τὴν παρελθούσαν Παρασκευὴν 8ην Μαρτίου, ὡς ἀναγράφωμεν εἰς ἄλλην στήλην.

Τὴν στιγμὴν τῆς δολοφονίας εὐρέθη πλησίον τοῦ βασιλέως μόνον ὁ πρίγκηψ Νικόλαος, στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς Θεσσαλονίκης. Ἡ βασίλισσα Ὀλγα ἐπανήρχετο τὴν ἰδίαν ἐσπέραν ἀπὸ τὴν Πρέβεζαν, ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν νοσοκομείων τῆς Ἡπείρου.

Εὐθὺς τὴν ἐπαύριον συντετριμμένη ἡ Α. Μεγχειότης ἀνεχώρησεν εἰς Θεσσαλονικὴν μετὰ τῆς πριγκηπίσσης Ἀλίκης καὶ τῶν πριγκήπων Γεωργίου καὶ Ἀνδρέου.

Ἡ Ἑλλὰς σύσσωμος καὶ ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος ἐξάνεστη κατὰ τοῦ φρικτοῦ κακουργήματος καὶ ἐξέφρασε διὰ τηλεγραφήματων τὰ συλλυπητήριά του εἰς τὴν βασιλικὴν Οἰκογένειαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν.

Τοῦ πένθους μετέχουν ἐπισήμως ἔλασι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Αὐλαὶ μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων ἐκ τῶν ὁποίων συνεδέετο διὰ στενῶν συγγενικῶν δεσμῶν ὁ βασιλεὺς Γεώργιος. Ἐπίσης αἱ Αὐλαὶ τῶν Συμμάχων, καθὼς καὶ οἱ πρόεδροι τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας καὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀνεχώρησε διὰ Θεσσαλονικὴν τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ὀρκωμοσίας μετὰ τῆς πριγκηπίσσης Μαρίας καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Ἐ. Βενιζέλου.

Ὁ νεκρὸς τοῦ μάρτυρος βασιλέως θὰ μεταφερθῆ εἰς Ἀθήνας τὴν προσεχῆ Τετάρτην, θὰ ἐκτεθῆ δὲ εἰς τὴν Μητρόπολιν μέχρι τῆς ἄλλης Τετάρτης, ὅπταν καὶ θὰ μεταφερθῆ εἰς

Ταυτότον, όπου υπάρχει ο οικογενειακός τάφος μόλις πρό ολίγου αποπερατώθεις.

Είς τήν κηδεῖν θά αντιπροσωπευθοῦ δι' ἐπιστήμων ἀπεσταλμένων ἔλκι αἱ Αὐλαὶ τῆς Εὐρώπης, θά ἀποστείλουν δὲ καὶ πολεμικὰ πλοῖα εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπως συνοδεύσουν ἐκεῖθεν τὴν βασιλικὴν θλαχυηγόν, ἡ ὁποία θά μεταφέρῃ τὸν ἐπίσημον νεκρόν.

ΜΟΔΑ

Τὰ ἐσώρουχα φέτος εἶναι ἀπλᾶ ἀλλὰ ἐκλεκτά. Ὅχι πλέον ἀπὸ λινα ἡ χονδρούτσικα ὡς ἄλλοτε. Μπατίστες λινές ἢ μὴ, χωρὶς βαρεῖὰ κεντήματα καὶ πολλὰς νταντέλες. Τὰ στενά φορέματα καὶ τὸ περιμύζευμα μὲ αὐτὰ τοῦ γυναικείου σώματος ἐπιβάλλει τὸν περιορισμὸν τῶν ἀσπρορρούχων εἰς στενώτατα καὶ πολὺ κοντὰ ὄρια.

Οἱ μποῦστοι μονοκόμματοι μὲ τὰ μεσοφοράκια, στενοί, κολημένοι, χωρὶς πολλὰ στολίσματα σκεπάζουν ὅλα τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματα, χωρὶς νὰ ἀφίνουν μὲ τὴν ἐλαχίστην πτυχήν ἴχνος τῆς υπάρξεώς των. Ἐνῶ τὸ μεσοφόρι πρὸς τὰ κάτω ἀπλώνεται, ἀνοίγει, καὶ δίδει τὸν ἀπαιτούμενον ἀέρα εἰς τὸ φόρεμα, ποῦ δὲν ἐξακολουθεῖ τώρα ὡς ἄλλοτε νὰ περιτυλίξῃ τὰ πόδια.

Ἄσπρη ἐργασία ἐνδιαφέρουσα πολὺ εἶναι τὰ μαζιλαράκια τῶν καναπέδων, τὰ σκεπίσματα τῶν μπουφέ τῶν τραπεζῶν, καὶ τῶν κρεββατιῶν, τὰ παραπετάσματα καὶ τὰ στόρια τῶν παραθύρων. Τώρα διὰ νὰ εἶναι ἕνα σπίτι εὐχάριστον καὶ συμπαθητικὸν δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ βαρεῖὰ καὶ πολυτελῆ ἐπιπλα, ἀλλὰ ὀρθὰ ἄσπρα ἐξαρτήματα τῆς ἐπιπλώσεως.

Ἐφοῦ ὁ κόσμος ἐγένευσεν ἀπὸ κεντρίστρες καὶ νταντελίερες καὶ τὰ ἐργατήρια δι' αὐτῶν ἐπολλασιάσθησαν, ἔπρεπε νὰ ἐξευρεθῇ καὶ ὁ τρόπος τῆς χρησιμοποίησέως των. Ἀλλὰ κοντὰ εἰς τὰς ἐξ ἐπαγγέλματος τεχνητῆς τῶν εἰδῶν αὐτῶν δὲν ὑπάρχει κυρία ἢ κορίτσι, ποῦ δὲν εἰξεύρει ἄσπρο κέντημα ἢ τρυπητές βελονιές καὶ δὲν οἰκονομεῖ μὴ δῶα ὥρες τὴν ἡμέραν διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν.

Καὶ ἐπειδὴ καὶ ἡ νταντέλες καὶ τὰ κεντήματα αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ κοπιαστικὰ ἐξευρέθη τρόπος νὰ χρησιμοποιῶνται ἀκόμη καὶ ὅταν παληώσουν τὰ ἐνδύματα ὅπου στολίζουν.

Μὲ συνδιασμὸν μικρῶν παλαιῶν κομματιῶν κεντη-

μάτων καὶ νταντελῶν σχηματίζονται νέα ἐργόχειρα, ἀληθινὰ πολύτιμα, ὅταν συναρμολογηθοῦν μὲ τέχνην καὶ καλαισθησίαν.

Διὰ τὰ νέα ὅμως σχέδια ἡμεῖς τοῦλάχιστον δὲν ἔχομεν καμμίαν ἀνάγκην νὰ ἀκολουθοῦμεν τὰ ξένα. Τώρα τὸ σχεδιολόγιόν μας τῶν ἀρχαίων κεντημάτων πλουτίζεται μὲ τὰ θαυμάσια σχέδια τῆς Κρήτης καὶ τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, παρμένα ὅλα ἀπὸ τὸ πλούσιον βιβλίον τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ.

ΦΙΛΟΚΑΛΟΣ

ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Γλυκίσμα διὰ τσάι.

Λαμβάνεται 6 αὐγά τὰ ζυγίζετε καὶ ὅσον εἶνε τὸ βάρος των βάζετε ἄλλην τόσην ζάχαριν καὶ τὸ 1)2 βάρος ἀλευρι τῆς Τερρέστης. Κοπανίζετε τὴν ζάχαριν πολὺ ψηλὴν τὴν τρίβετε κατόπιν μὲ τοὺς κρόκους τῶν αὐγῶν καὶ ἰδιαιτέρως κτυπάτε τὰ ἄσπρα εἰς χιόνι, ἔπειτα ἐνώνετε τὰ ἄσπρα μὲ τοὺς κρόκους καὶ ρίπτετε ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ ἀλευρι πάντοτε κινούσα τὴν ζύμην σας. Ἀλείφετε φόρμαν τετράγωνην ἢ μακρύτετην μὲ βούτυρον, ρίπτετε μέσα τὴν ζύμην καὶ τὴν στέλλετε εἰς τὸν φούρνον. Ἀμα ψηθῇ τὴν κόπτετε εἰς τὸ μέσον βάζετε μαρμελάδα ἀπὸ βερούκοκο ἢ ροδάκινο (κατὰ προτίμησιν) καὶ τὴν κόπτετε εἰς μικρὰ τετράγωνα κομμάτια, καὶ ἔχετε ἕνα ἐξίλιετον γλυκίσμα διὰ τσάι.

Πιλάφι ἢ μακαρόνια μὲ θαλασσινά.

Κόπτετε καὶ κοκκινίζετε διάφορα χόρτα, τὰ σβύνετε μὲ τὸ κρασί προσθέτετε ἔπειτα ντομάτα καὶ τὰ θαλασσινά ὅλα χωρὶς ὄστρακα καὶ ἀφίνετε νὰ βράσουν 30 λεπτά. Βγάζετε τὰ θαλασσινά μὲ ὀλίγη ἀπὸ τὴν δεμένη πλέον σάλτσα, βάζετε τὸ ἀνάλογο νερὸ εἰς τὴν ὑπόλοιπον καὶ ὅταν βράσῃ ρίπτετε τὸ ρύζι ἢ τὰ μακαρόνια. Ὅταν εἶναι ἔτοιμα, ρίπτετε μέσα καὶ τὰ θαλασσινά, τὰ ἀνακατόνετε καὶ σερβίρετε. Τὸ πιλάφι καθὼς καὶ ἡ σούπα ἡμποροῦν νὰ γίνουιν καὶ μὲ ἕν εἶδος μόνον θαλασσινῶν.

ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΑΛΕΥΡΟΝ ΝΕΣΤΛΕ

ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΟΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΡΟΝ ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεία καὶ φαρμακευπορεῖα. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Δεσφ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην.

Κ^ΟΣ ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ